

FELSŐOKTATÁS

A felsőoktatás keretszabályait általános jelleggel a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) határozza meg. Az Nftv. 2012. szeptember 1. napján lépett hatályba, így a tanulmányi követelmények tekintetében a 2012/2013. tanévben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra alkalmazható. A korábbi felsőoktatási törvények [a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: 1993. évi felsőoktatási törvény) és a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: 2005. évi felsőoktatási törvény)] alatt megkezdett képzésekről az Nftv. az átmeneti rendelkezések között rendelkezik. Állásfoglalásaink kialakítása során – a felmenő rendszerre figyelemmel – kiemelten figyelembe vettük, hogy egy-egy panasz tárgya melyik törvény hatálya alá tartozik.

A törvény mellett további részletszabályokat tartalmaznak a következő rendeletek. Az érettségire vonatkozóan az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: érettségi rendelet), illetve a köznevelési törvény, míg a felvétellel kapcsolatban a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: felvételi rendelet) tartalmaz rendelkezéseket. A felsőoktatás keretszabályait bontja ki a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: végrehajtási rendelet). A végrehajtási rendelet rendelkezik többek között a fogyatékkal élő hallgatók részére nyújtható kedvezményekre és mentességekre vonatkozó szabályokról. A különböző ösztöndíjakra, támogatásokra és eljárási díjakra vonatkozó rendelkezéseket a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: térítési és juttatási rendelet) szabályozza.

A képzési és kimeneti követelmények, így többek között az érintett szakok idegennyelvi-követelményei a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendeletből (a továbbiakban: 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet) ismerhetők meg, ezt a rendeletet a 2017/2018. tanévben első évfolyamon tanulmányaikat kezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. Azon hallgatókra, akik legkésőbb 2016/2017. tanévben megkezdtek tanulmányaikat, továbbra is az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendeletet (a továbbiakban: 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet) kell alkalmazni.

2017 egyik különleges, nagy sajtóvisszhangot kiváltó esete a Közép-európai Egyetem (CEU) ügye. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény módosítását célzó T/14686. számú törvényjavaslat több feltételt állapított meg a külföldi (a törvényjavaslat indokolása szerint célzottan az Európai Uniót kívüli) felsőoktatási intézmények magyarországi működésével kapcsolatban.

Számos jelzést kaptunk oktatóktól és hallgatóktól magyar és angol nyelven, amelyben kérték, hogy vizsgáljuk meg a jogszabálytervezet diszkriminatív voltát.

Válaszlevelünkben jeleztük, hogy hivatalunk fennállása óta soha semmilyen jogi típusú probléma nem merült föl a CEU-val kapcsolatban. Az összes rendelkezésre álló irat és engedélyezés alapján – az akkor hatályos törvények értelmében – a Közép-európai Egyetem jogszerűen működött.

Hozzá tettük azt is, ez egyelőre csak egy jogszabálytervezet, amiről vita folyik, így amíg hatályba nem lép, nem lehet jogsértésről beszélni. Azonban, ha ebben a formában fogadják el, akkor azzá válik.

Kifejeztük nyitottságunkat további pártatlan, őszinte és szakmai párbeszédre a magyar felsőoktatási rendszer demokratikus működéséről, valamint az akadémiai szabadság és a jogi szabályozás közötti kapcsolatáról.

Az elfogadott törvény után a vita szinte azonnal kikerült az oktatási jogok köréből, a közelgő választási kampány egy vezető témájává vált, az Egyesült Államokkal megkötendő kétoldalú megállapodással pedig nemzetközi jogi és diplomáciai kérdéssé. E két feltétel miatt oktatási biztosként nem volt befolyásom a vita alakulására, a felek nem tartottak igényt a vitában való közreműködésünkre.

A felsőoktatási területen hozzánk érkezett panaszokat hagyományosan három nagy csoportba osztjuk: az első csoportba az érettségi vizsgával és a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatos ügyek kerülnek. A második csoportot a tanulmányi kötelezettségekkel összefüggő ügyek alkotják, míg a harmadik csoportba a felsőoktatási tanulmányok finanszírozásának kérdéseit érintő ügyek tartoznak.

ÉRETTSÉGI-FELVÉTELI A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBE

Az érettségi vizsgával és a felsőoktatási intézményekbe való felvétellel kapcsolatos ügyeket évek óta összevontan kezeljük, mivel e két eljárás számos ponton kapcsolódik egymáshoz, az önálló felvételi vizsga általános eltörlése óta az érettségi vizsga lépett annak helyébe. Az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít, és a hatályos felsőoktatási törvényben meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre jogosít. (5/2017/OJBIT)

Mind az érettségi vizsga, mind pedig – a szeptemberben induló képzések esetén – a felsőoktatási felvételi eljárásba történő jelentkezés határidejét jogszabály rögzíti február 15. napjában. Ezen jelentkezés elmulasztása esetén a határidő jogvesztő, amely alól méltányosság keretében sem adható mentesség.

Egy panaszos a külföldön teljesített érettségi bizonyítvány elismerésével, valamint érettségi jelentkezés határidejével kapcsolatos kérdéseivel kereste fel hivatalunkat. Tájékoztatuk a panaszost, hogy az érettségi rendelet 12. § (6) bekezdés b)-c) pontjai szerint az érettségi vizsgára történő jelentkezés az e célra szolgáló jelentkezési lappal történhet. A jelentkezési lapot május-júniusi vizsgaidőszak esetén február 15-ig, október-novemberi vizsgaidőszak esetén szeptember 5-ig lehet benyújtani a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójához. A jelentkezési határidő elmulasztása esetén igazolási kérelmet a jelentkezési határidő utolsó napjától számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Az igazolási kérelem benyújtási határideje jogvesztő. A jelentkezési lapon a kötelező vizsgatárgyak mellett fel kell tüntetni a kötelezően és a szabadon választható vizsgatárgyakat, a vizsga szintjét, valamint a vizsga e rendelet 9. §-ának (1) bekezdése szerinti fajtáját. A vizsgára jelentkezőnek fel kell tüntetnie azt is, ha a vizsgatárgyból nemzetiségi nyelven vagy célnyelven kíván vizsgázni, illetve élni kíván a 6. § (7) bekezdésében meghatározott jogával. Ha a jelentkező még nem rendelkezik érettségi vizsgabizonyítvánnyal, jelentkezési lapján fel kell tüntetnie korábban teljesített érettségi vizsgáit. A panaszos részére az illetékes kormányhivatal hatósági főosztálya 2017. február 15-én – a május-júniusi érettségi vizsgaidőszak határidő utolsó napján – nyújtott kimerítő tájékoztatást az érettségi vizsgára történő jelentkezéssel kapcsolatban. Javasoltuk, hogy a következő érettségi időszakra történő bejelentkezésével a jelentkezési határidőt megelőzően, időben keresse meg az illetékes kormányhivatalt, hogy a sikeres jelentkezéshez szükséges információk birtokába juthasson. (180/2017/OJBIT)

Érettségi vizsga során a teljesítmény százalékban történő kifejezésekor nem alkalmazható a kerekítés matematikai művelete, mivel a jogszabályban foglaltak szerint a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg.

Egy szülő gyermeke biológia tantárgyból teljesített emelt szintű érettségi vizsgaeredményének kerekítésével kapcsolatban vette fel a kapcsolatot hivatalunkkal.

A panaszos gyermeke nem hazai intézményben tett érettségi vizsgát, azonban mivel orvosi pályára készült, ezért hazai biológia emelt szintű érettségét is teljesített. Ennek eredménye a nyelvi nehézségek miatt az írásbeli 70 %, a szóbeli pedig 60 %, együttes eredménye 66,75 % lett. Ezen eredményt az Oktatási Hivatal 66 %-os eredményként igazolta vissza. Ez 2 ponttal csökkenti a lánya felvételi pontszámát, amennyiben 132 pont az eredménye a 66,75 % – matematikai felkerekítés szerint – 67 %-os eredményből kiszámítható 134 ponttal szemben.

A panaszosok fellebbezést nyújtottak be az illetékes kormányhivatal felé, amelyben kérték a döntés módosítását arra hivatkozva, hogy a pontszámítással kapcsolatos jogforrások az érettségi rendelet, valamint a felvételi rendelet 16. § (1) bekezdése alapján az érettségi vizsgatárgy eredménye átlagát egész számra kell kerekíteni. A panaszos szerint ezen előírások csak arról rendelkeznek, hogy a vizsgaeredmény egész szám, azonban nem létezik olyan előírás, ami az érvényes matematikai kerekítési szabályokat felülírná, vagy alkalmazásukat tiltaná.

A szülő véleménye szerint az Oktatási Hivatal azon eljárása, hogy az érintett külföldi iskolák részére kötelező alkalmazásra megküldött és a vizsgaeredményt számító szoftvert olyan algoritmussal látta el, ami ezen számítást a tizedesjegyek levágásával végzi, évente több tucat érettségiző fiatal hátrányosan érint.

A kormányhivatal döntése értelmében megvizsgálta a benyújtott dokumentumokat, és megállapította,

hogy a vizsga során jogszabálysértés nem történt. A határozat hivatkozik az érettségi rendelet 41. § (2) bekezdésének második mondatára, amely szerint a teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg. Ebből adódóan az érettségi rendelet nem a matematikai kerekítési szabályok alkalmazásával állapítja meg az eredményt, a tizedes értékeket egyáltalán nem veszi figyelembe, hanem a végeredményt az azt megelőző egész számérték adja. Ennek alapján a vizsgázónak az emelt szintű biológia vizsgaeredménye 66%.

A panaszt megvizsgáltuk, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki. Bár az érettségi és a felvételi rendelet is az érettségi eredményéből számít eredményt, különböző eljárásokra vonatkozik. Az érettségi rendelet 41. § (2) bekezdése szerint a vizsgázó teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történő kifejezésével minősíteni kell. A teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg. Ha a vizsgatárgy vizsgája több vizsgarészből áll, a vizsgázónak minden vizsgarészből legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján a (3)-(4) bekezdésben meghatározottak szerint legalább elégséges osztályzatot kaphasson. Középszintű matematika vizsgatárgyból tett vizsga esetén, ha a tanuló írásbeli teljesítménye elérte a tizenkettő százalékot, de nem érte el a huszonöt százalékot, a vizsgatárgy részletes követelményeiben meghatározott módon szóbeli vizsgát tehet. Több vizsgarész esetén az egyes vizsgarészeken elérhető pontszámot az adott vizsgatárgy részletes vizsgakövetelménye határozza meg. Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban tette le, teljesítményét a szóbeli vizsgarésznek megfelelően kell minősíteni. Ha a vizsgázó az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tett, mindkét tétel kifejtését a szóbeli tételek értékelési szabályai szerint kell értékelni, majd a két tételre adott pontszámok összegét a szóbeli vizsgán elérhető pontszám kétszeresének százalékában kell kifejezni, és ez adja a vizsga százalékos minősítését. A vizsgázónak ebben az esetben mindkét szóbeli vizsgáján legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján a (3)-(4) bekezdésben meghatározottak szerint legalább elégséges osztályzatot kaphasson.

A felvételi rendelet 16. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az érettségi bizonyítványban szereplő vizsgaeredmények közül a négy kötelező és egy szabadon választott érettségi vizsgatárgy százalékos eredménye átlagát egész számra kell kerekíteni.

Az érettségi rendelet érintett rendelkezése kizárólag az érettségi vizsgán a két vizsgarész átlagának kiszámítására vonatkozik, és kifejezetten rendelkezik a tizedesjegy megállapításának mellőzéséről. Erre tekintettel nem az algoritmus hibás az érettségi vizsga eredményének megállapításánál, hiszen az a jogszabályban foglaltak szerint történik. Kerekítésre a felvételi rendelet értelmében van lehetőség, azonban nem az adott tantárgyon belüli részeredmények összegzésére, hanem az öt tantárgy százalékos eredménye átlagának a kiszámítására vonatkozóan.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem mutattunk ki, ezért az ügyet lezártuk. (454/2017/OJBIT)

Állapotára figyelemmel az érettségi vizsga során a vizsgázót mentesítés vagy kedvezmény illelheti meg a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltaknak megfelelően. Ez a mentesítés lehet – többek között – másik választott vizsgatárgyból történő vizsgázás lehetősége, írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltása vagy hosszabb felkészülési idő.

Egy panaszos beadványában gyermekének az élő idegen nyelvű érettségi vizsgával kapcsolatban fogalmazta meg panaszát. A szülő sérelmezte, hogy az írásbeli vizsga során a helyesírás alóli felmentés alkalmazásával gyermeke emelt szintű érettségi vizsgája nem egyenértékű középszintű nyelvvizsgával.

Az alábbiak szerint tájékoztattuk az érettségi vizsgák során adható mentesítéssel kapcsolatban. Az érettségi rendelet 6. § (7) bekezdése szerint, ha a vizsgázót – a köznevelési törvény 56. § (1) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból középiskolában mentesítették az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés, minősítés alól, akkor az adott tantárgy helyett a vizsgázó egy másik, általa választott vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát. A vizsgázó részére – a szakértői bizottság szakvéleménye alapján – kérelmére engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt.

Fontos kiemelni, hogy a köznevelési törvényben rögzítettek szerint a különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Az érettségi rendelet 45. § (4)-(5) bekezdései rendelkeznek arról az esetről, amikor a szakértői bizottsági véleményére figyelemmel mentesítéssel, kedvezményel rendelkező tanuló sikeresen teljesített érettségi vizsgával nyelvvizsgát szerez. Eszerint a vizsgázó érettségi bizonyítványa, tanúsítványa, ha idegen nyelvből, illetve a nyelvtanó nemzeti oktatásban nemzeti nyelvből emelt szintű érettségi vizsgát tett, és sikeresen teljesítette az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét a részletes követelményekben meghatározott módon, ha legalább 60%-ot ért el, középfokú (B2) komplex típusú, 40-59% elérése esetén alacsony fokú (B1) komplex típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül. Ha a vizsgázó az idegen nyelvből az emelt szintű érettségi vizsgát a 6. § (7) bekezdésében megfogalmazott jogával élve tette le, és megfelel a (4) bekezdés a)- b) pontjában foglalt további feltételeknek, ha a részletes követelményekben meghatározott módon teljesítette a szóbeli vizsga részeit, valamint élő idegen nyelvből a hallott szöveg értése vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú szóbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül, illetve ha a részletes követelményekben meghatározott módon teljesítette élő idegen nyelvből az olvasott szöveg értése, az íráskészség és a nyelvhelyesség vizsgarészeket, illetve latin nyelvből az írásbeli vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú írásbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

Tájékoztattuk továbbá, hogy az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az élő idegen nyelvekből teljesítendő emelt szintű vizsga esetén megköveteli – többek között – az alábbi készségeket: a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal szükséges alkalmazni.

Tekintettel a jogorvoslati eljárás hiányára, valamint a tanuló jogviszony megszűnésére, az ügyet hatáskör hiányában nem volt lehetőségünk vizsgálni, ezért azt lezártuk. (450/2017/OJBIT)

A jogorvoslati eljárás jog garanciális jog. Fontos azonban kihangsúlyozni, hogy figyelemmel kell lenni az eljárási határidőkre, melyek elmulasztása esetén a jogorvoslati eljárás jogával a tanuló nem tud élni.

Az érettségi vizsga során, az írásbeli vizsga esetén két határidőre kell tekintettel lenni. Az egyik esetben az írásbeli vizsgát követő két órán belül a helyszínen a kormányhivatal megbízottjánál van lehetőség az adott vizsgatárgy részletes vizsgakövetelményében foglalt vizsgaszervezési technikai jellegű előírások megszegése ellen a kormányhivatalnak címzett írásbeli észrevételt tenni. A másik határidőre vonatkozó rendelkezés alapján az írásbeli vizsgakérdések értékelésével szemben a megtekintésre, a másolat készítésére egy munkanapot kell biztosítani. A vizsgázó észrevételeit a megtekintést követő első munkanap végéig – tizenhat óráig – adhatja le.

A szóbeli érettségi vizsga vizsgabizottságának döntése ellen a szülő, a tanuló – a döntést követő öt napon belül – jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezést nyújthat be az illetékes – fővárosi vagy megyei – kormányhivatalhoz.

Egy panaszos tanuló a biológia érettségi vizsgája közben tapasztaltakkal, és a kapott érdemjeggyel kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Tekintettel arra, hogy a panaszos nem merítette ki a jogorvoslati lehetőségeit, így tájékoztattuk, hogy a köznevelési törvény, valamint az érettségi rendelet szabályai alapján az érettségi vizsgán tapasztaltakkal kapcsolatban a következő jogorvoslati lehetőségek állnak a vizsgázók rendelkezésére.

Az érettségi rendelet 30. § (5) bekezdése alapján, amennyiben az írásbeli vizsga lebonyolítása során a vizsgázó szerint az e rendeletben és az adott vizsgatárgy részletes vizsgakövetelményében foglalt vizsgaszervezési technikai jellegű előírásokat megszegték, az írásbeli vizsga lezárását követő két órán belül az írásbeli vizsga helyszínén, a kormányhivatal megbízottjánál a kormányhivatalnak címzett írásbeli észrevételt tehet. A határidő jogvesztő, igazolásnak helye nincs. A kormányhivatal megbízottja a vizsgázónak az írásbeli vizsga lebonyolításával kapcsolatban benyújtott észrevételét továbbítja a kormányhivatalnak. A kormányhivatal az észrevételt öt munkanapon belül kivizsgálja, és a vizsgálati eredményt, valamint a vizsga további menetével kapcsolatban a szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslatait megküldi a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának, aki – szükség esetén – megteszi a vizsga további menetével kapcsolatos intézkedéseket. A vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatója a kormányhivatal vizsgálatának eredményéről és a további intézkedés szükségességéről írásban értesíti a vizsgabizottságot.

Az érettségi rendelet 26. § (2) bekezdése szerint az írásbeli vizsgakérdések megoldására adott szaktanári értékelést a szóbeli vizsga előtt nyilvánosságra kell hozni. A vizsgadolgozatot és az útmutatót a vizsgázó a vizsgabizottság elnökéhez történő megküldés előtt, az iskola képviselőjének jelenlétében, az igazgató által meghatározott helyen és időben megtekintheti, azokról kézzel vagy elektronikus úton másolatot készíthet, és az értékelésre észrevételt tehet. Ha az iskolában a feltételek rendelkezésre állnak, a vizsgázó kérésére a saját vizsgadolgozatáról másolatot kell készíteni. A másolat elkészítésével kapcsolatos költségeket – az igazgató rendelkezése szerint – meg kell téríteni. A megtekintésre, a másolat készítésére egy munkanapot – nyolc órát – kell biztosítani. A vizsgázó észrevételeit a megtekintést követő első munkanap végéig – tizenhat óráig – adhatja le. Az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása esetén egy napon belül lehet igazolási kérelmet előterjeszteni. Az igazolási kérelem benyújtási határideje jogvesztő. Észrevétel kizárólag az útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A vizsgázókat az írásbeli vizsga

megkezdése előtt tájékoztatni kell arról, hogy hol és mikor tekinthetik meg az általuk elkészített vizsgadolgozatokat, és tehetnek észrevételt a szaktanár értékelésére.

A köznevelési törvény 38. § (7) bekezdése szerint az érettségi vizsga vizsgabizottság, valamint a független vizsgabizottság döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a szülő, a tanuló – a döntést követő öt napon belül – jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezést nyújthat be a köznevelési feladatokat ellátó hatósághoz. A köznevelési feladatokat ellátó hatóság által működtetett érettségi vizsga vizsgabizottság döntése ellen jogszabálysértésre hivatkozással a fellebbezés – a döntést követő öt napon belül – a hivatalhoz nyújtható be. A fellebbezést a köznevelési feladatokat ellátó hatóság, a hivatal három munkanapon belül bírálja el. Eljárására az (1) és (3)-(6) bekezdést, valamint a 39. § (4) bekezdését kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a fellebbezés benyújtására meghatározott határidő elmulasztása jogvesztő, igazolásnak helye nincs. (420/2017/OJBIT)

A külföldi rendszerű érettségi vizsga eredményeinek a felsőoktatási felvételi eljárás keretében történő elismerése évről évre visszatérő kérdés. A korábban hivatalból lefolytatott, a Nemzetközi Érettségi Szervezet, vagyis az International Baccalaureate Organisation (a továbbiakban: IBO) által kiállított nemzetközi érettségi bizonyítványt érintő vizsgálatot követően az idei évben a Schola Europaea érettségi bizonyítvány elismerésével kapcsolatban érkezett jelzés.

Egy panaszos az Európai Iskolák (Schola Europaea) által kiadott érettségi bizonyítványok magyarországi felvételi eljárás során történő elfogadásával kapcsolatban fordult hivatalunkhoz. Az általa felvetettekkel összefüggésben tájékoztattuk, hogy 2014 végén a Nemzetközi Érettségi Bizonyítvány, vagyis az IB Diploma elismertetésével kapcsolatban vizsgálatot indítottunk, amely vizsgálatról készült jelentést megküldtük a szülőnek. Összefoglalva a helyzetet a nemzetközi érettségi vizsga magyarországi felsőoktatási felvételi eljárásban történő elismerése hasonló az Európai Iskolákban tett érettségi vizsgák elismertetésével. Felhívtuk a panaszos figyelmét, hogy amennyiben előre szeretnék mozdítani az Európai Iskolák érettségi tantárgyainak elismertetését, azt az érintett intézmények összefogásával, az egyik intézmény vezetőjét megbízva közösen eljárva tudják megtenni. Tájékoztattuk, hogy hivatalunk abban nem tud segítséget nyújtani, hogy az Európai Iskolák érettségi eredményeit a magyar felsőoktatási felvételi eljárás során automatikusan elismerjék. Az IB érettségi vizsga ügyében hivatalból indított vizsgálat ugyanakkor bizonyítja, hogy lehet sikert elérni az elismertetéssel kapcsolatban. (11/2017/OJBIT)

A jogszabályok lehetőséget teremtenek a felsőoktatási felvételi eljárásban történő részvételre azon jelentkezők esetében, akik 2005 előtt teljesítették érettségi vizsgájukat. A korábban kapott érdemjegyek átszámíthatóak százalékos eredményre, de középszintű vizsgának ismerik el. Ez azt jelenti, hogy akár ismételt érettségi vizsga nélkül teljesülhet a felsőoktatási intézménybe történő bejutás. Azokon a szakokon, ahol a felvételi követelményként emelt szintű érettségi vizsgát kell teljesíteni, ott értelemszerűen szintemelő érettségi vizsgát szükséges teljesítenie a jelentkezőnek. (258/2017/OJBIT, 577/2017/OJBIT)

Azon jelentkezők, akik már rendelkeznek felsőoktatásban szerzett oklevéllel, ennek minősítése alapján kérhetik a felvételi eljárás során a pontszámítást, így elkerülve akár az ismételt vagy szintemelő érettségi vizsga szükségességét.

Egy jelentkező a felvételi eljárás során az elutasító besorolási döntéssel kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. A panaszos korábbi oklevelével jelentkezett egy egyetem pszichológia szakára, amely alapján a pontszámítást kérte. Számítása szerint pontjai elegendőek lettek volna, hogy felvételt nyerjen, azonban a besorolási döntés szerint nulla pontot ért el. A döntés indokolása alapján azért, mert nem csatolta azon igazolást, amely tanúsítja, hogy a felsőoktatási intézmény az oklevélre vonatkozóan nem számított minősítést. A panaszos szerint a felvételi tájékoztató ilyen követelményt nem fogalmaz meg, és ez a kitétel felesleges többletinformációt tartalmaz.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma másodfokú döntésének indokolása szerint a jelentkező oklevele nem tartalmazza az oklevél minősítését, amelyből a pontszámítást el lehet végezni. Az általa becsatolt leckekönyv a záróvizsgájának minősítését tartalmazza. A záróvizsgaeredmény-igazolást akkor szükséges benyújtani a felvételi eljárás során, ha a jelentkező nem igazolta az oklevél minősítését az előírt dokumentumokkal. Ebben a tanúsítványban a felsőoktatási intézmény azt igazolja, hogy az oklevélre vonatkozóan nem számított minősítést. A záróvizsgaeredmény-igazolás nélkül nem fogadható el a záróvizsga eredménye az oklevél minősítéseként. A másodfokú döntés szerint a panaszos hiánypótlási felhívást is kapott ezzel kapcsolatban.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának érvelését a határidő elmulasztására figyelemmel elfogadtuk a következő kiegészítéssel.

A felvételi rendelet, valamint a Felvételi Tájékoztató (továbbiakban: Tájékoztató) szerint abban az esetben, ha az oklevél nem tartalmazza a minősítést, nem elegendő a záróvizsga eredményét becsatolni. Ezen igazolás azért szükséges, mert az egyetemi autonómia keretében a felsőoktatási intézmények különbözőképpen rendelkezhetnek arról, hogyan számítják az oklevél minősítését. Az igazolás becsatolásának elmaradásával hiányzik az a logikai kapcsolat, hogy az oklevél minősítése a záróvizsga eredményével megegyezik. A Tájékoztató szerint nem automatikus az átszámítás a záróvizsgaeredmény szerint. A panaszos leckekönyve pedig a záróvizsga eredményét és nem az oklevél minősítését igazolja.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban a jogorvoslati döntést és annak indokolását elfogadtuk, nem mutattunk ki oktatási jogsérelmet, ezért az ügyet lezártuk. (697/2017/OJBIT)

A felsőoktatási felvételi eljárás során a jelentkező többletpontokkal növelheti a kívánt jelentkezési helyre történő felvétel esélyét. Ilyen többletpont lehet – többek között – az emelt szintű érettségi vizsgáért, a nyelvvizsgáért, a különböző szakmai, tudományos és sportversenyeken elért helyezésekért és az esélyegyenlőségért kapható pontok, melyek összege nem haladhatja meg a 100 pontot. (353/2017/OJBIT, 511/2017/OJBIT)

Évről évre visszatérő kérdés a kifutó képzésekre történő jelentkezés. Amennyiben a képzési és kimeneti követelmények változása okán vagy nem elegendő számú jelentkező esetén egy adott képzés az aktuális évben nem indul, az nem feltétlenül valósít meg oktatási jogsérelmet.

Egy hozzánk forduló szülő azzal kapcsolatban érdeklődött, hogy a testnevelői mesterképzési szak megszűnését követően milyen képzésre jelentkezhet gyermeke, amennyiben ilyen területen szeretne továbbtanulni az alapképzést követően.

A hivatalunk eljárási szabályairól szóló tájékoztatáson túl felhívtuk a szülő figyelmét arra, hogy az általa feltett kérdéssel kapcsolatban nincs tudomásunk a későbbiekben meghirdetendő mesterképzésekről. Javasoltuk neki, hogy tájékozódás céljából keresse fel a <https://www.felvi.hu/> honlapot. (618/2017/OJBIT)

A szakképzés rendszerszintű átalakítását követően a szakképzés, felnőttképzés gyakorlati képzéselemére vonatkozó beadványokat átírányítottuk a fenntartó képviselőjéhez, a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz. Tekintettel azonban arra, hogy a szakmai érettségi vizsga ügyében hozzánk forduló érintettek és képviselőik felvetései közneveléssel és felsőoktatással kapcsolatos oktatási jogsérelmet valószínűsítettek, így hivatalunk vizsgálatot indított.

Ennek keretében megkerestük a Nemzetgazdasági Minisztérium és az Emberi Erőforrások Minisztériumának érintett államtitkárságait, ahonnan azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a két szaktárca a 2017. évi szakmai érettségi vizsga lebonyolításával kapcsolatban egyeztet egymással.

A Független Diákszövetség, a Civil Közoktatási Platform, a Tanítanék Mozgalom, valamint az érintett szakgimnáziumi igazgatók, szülők és diákok csoportjának részvételével 2017 februárjában személyes egyeztetésre került sor, amely során az érintettek a 2017. évi szakmai érettségi vizsgával kapcsolatos aggályukat foglalmazták meg.

A hivatalunkhoz fordulókat összefoglalva a történéseket, szakértők, pedagógusok, szülők és diákok meglátásaival egészítették ki, megfogalmazták ezzel kapcsolatos javaslatukat, és azt írásban, aláírásukkal ellátva nyújtották át.

A panaszosok jelezték, hogy az oktatásért felelős államtitkár az egyeztetést megelőzően válaszolt részükre, amelyben arra hivatkozott, hogy a köznevelési törvény már 2011-ben tartalmazta a mostani változtatásokat, valamint a kerettantervek is ennek megfelelően kerültek kialakításra. A panaszosok sérelmezték, hogy a diszlexiások számára nem volt egyértelmű, hogy szakmai tárgyból is igénybe vehetik a könnyítéseket (szakvélemény alapján). A jelen lévő szülők a február 15-i határidő miatt fejezték ki aggodásukat, és arra vonatkozó kérést foglalmaztak meg, hogy a határidőt követően pótlólag is be lehessen csatolni a szakvéleményt. Jelezték, hogy a köznevelési törvényben valóban benne volt a szakmai tantárgyak bevezetése, de nem volt konkrétan megjelölve, hogy mely szakmai tárgyról van szó. A panaszosok tájékoztatást kaptak arról, hogy továbbításra kerül a beadványuk a munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkár, valamint az oktatásért felelős államtitkár részére. A panaszosok beadványát azzal a kiegészítéssel továbbítottuk, hogy a panaszosok szóbeli tájékoztatójuk során jelezték a szakképzésben tanuló sajátos nevelési igényű, valamint beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók speciális helyzetét a szakmai érettségi vizsgával összefüggésben. Ezen tanulók esetében a mentességek, kedvezmények körét, valamint azok alkalmazhatóságának feltételeit a pedagógiai szakszolgálat által kiállított szakértői vélemény tartalmazza. E tekintetben a korábban kiadott szakvélemények nem rendelkeztek a szakmai érettségi vizsgatárgyak kapcsán, mivel a szakértői bizottság nem tudhatta azok pontos körét, tartalmát. Így korábban ezen tantárgyak esetében

nem kaphattak a tanulók szakértői véleményben foglalt mentességeket, kedvezményeket, amelyek viszont a 2017. évi május-júniusi érettségi vizsgaidőszakban az érintettek különleges bánásmódra való jogosultsága alapján indokoltak lehetnek. Az érintettek visszajelzései alapján az iskolákban e témakör kapcsán eltérő gyakorlat tapasztalható.

A munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkár válasza szerint a sajátos nevelési igényű tanulók ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyat érintő mentesítési lehetőségével összefüggésben elmondható, hogy ha az adott tudás elsajátítása nem lehetetlen a tanuló számára, csak nehézségekkel jár, úgy ezt a helyzetet a szakképzési törvény előírásai – miszerint a szakmai követelmények alóli teljes mentesítés nem adható – szem előtt tartásával az érettségi (és később a szakmai) vizsgán is figyelembe kell venni. Az érettségi vizsgaszabályzat szerint, ha a tanuló valamely más kötelező vizsgatárgy vonatkozásában felmentést, könnyítést kapott, úgy ezek a szakértői bizottság szakvéleményében megfogalmazottak alapján az ágazati szakmai vizsgatárgyak esetén is figyelembe veendőek, a hasonló jellegű feladatok, tevékenységek esetén. Így a tanuló élhet a számára biztosított hosszabb ideig tartó vizsgázás, segédeszköz használata, az írásbeli vizsga helyett szóbeli beszámoló vagy a szóbeli vizsga írásban teljesítése lehetőségekkel. A szakképzés szakmai tartalmai esetén – amelyek közé tartozik az ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy is – a szakképzési törvény előírásai alapján nem lehetséges a követelmények alóli teljes felmentés, hiszen az azt jelentené, hogy úgy kap valaki szakmai végzettséget, hogy nem rendelkezik a szükséges szakmai tudással. Az államtitkár véleménye szerint a későbbiekben is megfontolandó a szakmai ágazati érettségi vizsgatárgy esetén a teljes felmentés biztosításának lehetősége, hiszen az adott ágazati ismeretek, az adott ágazatba tartozó szakképesítések tanulása alóli felmentési kérelem megalapozottsága önmagában is indokolatlanná teszi az adott ágazatba tartozó – a tanuló által elsajátítani nem tudott – ismeretek tanulásának megkezdését.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára részletes tájékoztatást nyújtott a jogszabályi környezetről, hozzátéve, hogy a köznevelési törvény, a 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet, és az érettségi rendelet szabályai mind a sajátos nevelési igényű, mind a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók esetében értelmezendők. A szakképzési törvény valóban csak a sajátos nevelési igényű tanulókról ír, azonban nem zárja ki a fent jelzett többi – a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókra is vonatkozó – jogszabály rendelkezéseinek alkalmazhatóságát, így azokat – eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában – a szakképzés során is alkalmazni kell. (64/2017/OJBIT)

Több szülő, akiknek gyermeke két tanítási nyelvű középiskolában tanul, külön is hivatalunkhoz fordult, mivel az ágazati szakmai érettségi tantárgy olyan tantárgyakból tevődik össze, amiből a tanulók nem mindent tanultak célnyelven.

A panaszosokat tájékoztattuk, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium válaszára figyelemmel javaslatot fogalmaztunk meg az Emberi Erőforrások Minisztériumának oktatásért felelő államtitkára felé, hogy a két tanítási nyelvű szakgimnáziumokban a szakmai érettségi tantárgyak követelményeinek bevezetésével kapcsolatban nagyobb felkészülési idő kerüljön biztosításra. Álláspontunk szerint a 2017. május-júniusi érettségi vizsgaidőszak csak jogsértő módon volt megszervezhető, ezért arra kértük az illetékes államtitkárokat, hogy – lehetőség szerint – kerüljék el a jogsértést, vagy csökkentsék minimálisra.

Az oktatásért felelős államtitkár válaszában arról informált, hogy annak érdekében, hogy az általunk jelzett jogszabálysértés semmi esetre se következhesen be, az oktatásért felelős szakárca a

Nemzetgazdasági Minisztérium tájékoztatását kéri, hogy a két tanítási nyelvű szakgimnáziumok esetében a szakképzési centrumok bevonásával kerüljön összefoglalásra a célnyelven oktatott tantárgyak köre, amiből megállapítható, hogy a kötelező szakmai érettségi vizsgákra jelentkezők közül hányan tanulnak olyan tantárgyakat, amelyek ugyanazon nyelvi kompetenciát és szókinccset igényelnek az érettségi vizsgán. (74/2017/OJBIT, 75/2017/OJBIT)

TANULMÁNYI ÉS VIZSGAÜGYEK

A hallgatói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezhet. A felvételi eljárás kereteit és az ezzel kapcsolatban érkező ügyeket az előző fejezetben részletesen bemutattuk. Átvétel esetén a hallgató a már meglévő hallgatói jogviszonyára tekintettel kíván tanulmányokat létesíteni egy másik felsőoktatási intézményben úgy, hogy az eredeti hallgatói jogviszonya sikeres átvétel esetén megszűnik. Ilyenkor a döntés nem központiilag születik, hanem a felsőoktatási intézmény engedélyezi vagy utasítja el a vele hallgatói jogviszonyt létesíteni kívánó hallgatót. Fontos korlátja az átvételnek, hogy csak azonos képzési területre és azonos végzettségi szintet eredményező szakra történhet.

A hallgató egy felsőoktatási intézményből kívánt átjelentkezni egy másik felsőoktatási intézménybe, úgy tűnt azonban, hogy a küldő egyetemen nem adják ki időben az átvételhez szükséges tantárgyi programokat.

Az átvételre vonatkozó kérdésével összefüggésben tájékoztattuk, hogy az Nftv. 39. § (3) bekezdésének első mondata szerint a hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételről szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. Az Nftv. 42. § (1) bekezdés b) pontja, valamint (3), (4) és (6) bekezdése szerint a hallgató kérheti átvételét azonos, illetve másik felsőoktatási intézmény ugyanazon képzési területre tartozó szakjára. A kérelem teljesítésének feltételeit a fogadó felsőoktatási intézmény határozza meg. Aki a felsőoktatási intézménybe felvételt vagy átvételt nyert, a felvételtől, átvételről szóló döntés jogerőre emelkedését követően jogosult beiratkozással hallgatói jogviszonyt létesíteni, továbbá köteles a 43. § (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségek teljesítésére. Fentiek szerinti átvételre – a Kormány rendeletében meghatározottak kivételével – csak azonos végzettségi szintet eredményező szakok között kerülhet sor. Az Nftv. 59. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszűnik a hallgatói jogviszony, ha a hallgatót másik felsőoktatási intézmény átvette, az átvétel napján.

Mindezek értelmében amennyiben a hallgató átvételre kerül, akkor az új felsőoktatási intézményben hallgatói jogviszonya keletkezik, tanulmányait itt folytathatja, a korábbi intézményben viszont a hallgatói jogviszonya az átvételről szóló döntéssel egyidejűleg megszűnik. Az átvételnek korlátot szab az, hogy csak ugyanazon képzési területre tartozó szakra, valamint csak azonos végzettségi szintet eredményező szakra engedélyezhető.

Tájékoztattuk tehát, hogy átvétel útján vagy egy sikeres ismételt felsőoktatási felvételi eljárás során új hallgatói jogviszonyt szerezhet a másik felsőoktatási intézményben, és lehetőség van a korábban teljesített tanulmányainak elismerésére is. Az Nftv. 49. § (5) bekezdése szerint egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés – tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével

történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a továbbiakban: kreditátviteli bizottság) végzi. A kreditátvitellel kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni, azzal a megkötéssel, hogy a hallgató a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzéséhez – a felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése esetén is – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti kreditet, de legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézményben köteles teljesíteni.

Az ügyintézési határidőre, az átvételre vonatkozó további feltételek, valamint a korábbi tanulmányok beszámításának lehetőségei a felsőoktatási intézmény szabályzataiban vannak lefektetve, így javasoltuk, hogy a tantervi program kiadása tárgyában benyújtott kérelmek ügyintézési határidejével kapcsolatban a küldő egyetemen, a fogadó intézmény által átvételre előírt részletszabályokról pedig az adott felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódjon. (432/2017/OJBIT, 504/2017/OJBIT)

Minden évben több hallgatótól érkezik panasz a tanulmányi követelményekre kapott érdemjegyekkel kapcsolatban. Akkor kezdeményezhető eljárás a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. Ezek alapján az értékeléssel kapcsolatos panasz esetén a jogszabály rendkívül szűk esetben biztosít jogorvoslati lehetőséget, így kizárólag eljárási szabály megsértése esetén kérelmezhet felülvizsgálatot a hallgató. A tanulmányi követelmények teljesítésének értékelése alapvetően az adott felsőoktatási intézmény erre felkért oktatóinak oktatói autonómiája körébe tartozik. Amennyiben tehát formailag az értékeléssel kapcsolatos döntés megalapozottnak minősíthető, tartalmi szempontból hivatalunk nem vizsgálhatja felül azt. Annak megítélése ugyanis, hogy egy felelet vagy egy dolgozat – akár szakdolgozat – milyen érdemjeggyel értékelhető, szakmai kérdés, mely szaktudásnak az oktató van birtokában. (458/2017/OJBIT)

Amennyiben az értékeléssel kapcsolatban a hallgató elfogultságot vélelmez az oktató részéről, joga van másik oktató vagy vizsgabizottság előtti vizsgázás lehetőségét kérni. Amennyiben a hallgató bizottság előtt teljesítette a vizsgát, ez hivatalunk álláspontja szerint az elfogultságot megalapozatlanná teszi.

Egy panaszos hallgató egy tantárgy sikertelen teljesítése miatt értékeléssel kapcsolatos kifogásaival kereste meg hivatalunkat. Kérésére tekintettel az értékeléssel összefüggésben általánosságban tájékoztattuk a hallgatót. Felhívtuk a figyelmét az oktatói autonómiával kapcsolatos rendelkezésekre, valamint arra, hogy a végrehajtási rendelet 58. § (2) bekezdése alapján, ha a sikertelen vizsgát követő ismétlővizsga nem volt sikeres, a hallgató kérésére biztosítani kell, hogy az újabb ismétlővizsgát másik oktató vagy vizsgabizottság előtt tehesse le. Ezt a rendelkezést csak akkor lehet alkalmazni, amennyiben már a vizsga és a javítóvizsga sem sikerült, továbbá ugyanaz a vizsgáztató egyedül értékelt mindkét alkalommal. Ebben az esetben másik oktató vagy vizsgabizottság előtti vizsgázásra való kötelezettséget ír elő a jogszabály a hallgató kérelmére, ezzel azt a szemléletet erősítve, hogy a bizottság előtti vizsgázás lehetősége az esetleges elfogultságot kizárta teszi.

Tájékoztatottuk a panaszost, hogy a tantárgy teljesítése érdekében vendéghallgatói jogviszonyt létesíthet. A hallgatói jogviszonyban álló személy által gyakorolható jogosultságok közé tartozik, hogy az Nftv. 42. § (1) bekezdés szerint a hallgató a tanulmányaihoz kapcsolódó résztanulmányok folytatása céljából másik felsőoktatási intézménnyel vendéghallgatói jogviszonyt létesíthet, továbbá kérheti átvételét azonos, illetve másik felsőoktatási intézmény ugyanazon képzési területéhez tartozó szakjára. Ugyanezen § (6) bekezdése szerint ezen átvételre – a Kormány rendeletében meghatározottak kivételével – csak azonos végzettségi szintet eredményező szakok között kerülhet sor. Ezzel a jogszabály lehetőséget teremt résztanulmányok folytatására is, ebben az esetben a hallgató másik felsőoktatási intézményben vendéghallgatói jogviszony keretében szerezhethet kreditet. Tekintettel arra, hogy a vendéghallgatói jogviszony részletszabályai a felsőoktatási intézmények belső szabályzataiban vannak lefektetve, így ezek megismerése céljából javasoltuk a saját és a fogadó intézmény szabályainak, különös tekintettel a szervezeti és működési szabályzatnak, valamint a tanulmányi és vizsgaszabályzatnak a tanulmányozását.

A tájékoztatást követően a panaszos ismét hivatalunkhoz fordult, és becsatolta a felsőoktatási intézmény másodfokú döntését. Ekkor derült fény arra, hogy a tantárgy nemteljesítése miatt megszűnt a hallgatói jogviszonya. A rektor határozatával nem engedélyezte a hallgatói jogviszonyának helyreállítását, amelyet az érintett kar törléssel megszüntetett. A panaszos a tantárgy nemteljesítésének okaként az oktató elfogultságát jelölte meg.

A határozat szerint a panaszos korábban nem kérelmezte másik oktató vagy vizsgabizottság előtti vizsgázás lehetőségét. Az érintett tantárgyból azonban a 2016/2017. tanév őszi félévében az utolsó vizsgát már bizottság előtt teljesítette. Ezen vizsgán az illetékes kar dékánhelyettese és a hallgatói önkormányzat tagja is részt vett, akik a vizsgán semmilyen szabálytalanságot vagy méltatlan viselkedést nem észleltek.

Hivatalunk állásfoglalása a bizottság előtti vizsgázással kapcsolatban továbbra is változatlan a tekintetben, hogy amennyiben a felsőoktatási intézmény bármely vizsgája akár a jogszabályokban foglaltak szerint kötelezően, akár külön kérésre bizottság előtt zajlik, ez az esetleges elfogultságot eleve kizárta teszi.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem mutattunk ki, ezért az ügyet lezártuk. (156/2017/OJBIT, 130/2017/OJBIT, 371/2017/OJBIT)

A kreditrendszer bevezetése azt a célt szolgálta, hogy a tanulmányok közötti átjárhatóságot megkönnyítse. Átvétel, újrafelvétel vagy hasonló tanulmányok folytatása esetén az elismertetni kívánt tantárgyak tartalmi egyezésekor a tanulmányok így lerövidíthetőek. A kreditelismerés generális szabályait az Nftv., a részletszabályokat pedig a felsőoktatási intézmény belső normái rendezik.

Egy panaszos azzal kapcsolatban fordult hivatalunkhoz, hogy egy felsőoktatási intézmény mintatantervében meghirdetett kezdő szintű angol nyelvű foglalkozásról nyelvvizsgájára tekintettel felmentését kéri, azonban azt a felsőoktatási intézmény nem adja meg.

A hivatalunk rendelkezésére bocsátott információk szerint a hallgató tanulmányait valószínűsíthetően az Nftv. hatálya alatt kezdte meg, így tájékoztatottuk az Nftv.-ben található kreditelismerési szabályokról.

Az Nftv. 49. § (5)-(7) bekezdése szerint egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés – tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit

megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a továbbiakban: kreditátviteli bizottság) végzi. A kreditátviteli bizottság az előzetesen nem formális, informális tanulás során megszerzett tudást, munkatapasztalatot – az e törvényben, valamint kormányrendeletben meghatározottak szerint – tanulmányi követelmény teljesítéseként elismerheti. A kreditátvitellel kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni, azzal a megkötéssel, hogy a hallgató a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzéséhez – a felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése esetén is – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti kreditet, de legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézményben köteles teljesíteni.

Az adott szak követelményeit egységesen az 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet határozza meg, azonban az ennek megfelelően összeállított tantervet a felsőoktatási intézmény írja elő, így képzési szakonként a követelmények teljesítésének ellenőrzési, értékelési rendszerét, valamint a tantárgyak, tantervi egységek tantárgyi programját minden intézmény maga szabályozza. A kreditek beszámításának azonban lényeges korlátja az, hogy az összevetett tudásnak hetvenöt százalékban meg kell egyeznie.

Az óvodapedagógus alapképzési szak követelményeit 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet tartalmazza, amely rendeletben foglaltak szerint az alapképzési szak képzési célja többek között az, hogy az alapfokozat birtokában – a nemzetiségi szakirányt is figyelembe véve – az óvodapedagógusok ismereteik alkalmazását illetően alkalmasak idegen nyelven alapszinten kommunikálni.

A kreditelismerés eljárásával kapcsolatos rendelkezések a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban vannak lefektetve. Tájékoztattuk a hallgatót, hogy az intézmény által előírt részletszabályokról a felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódhat. (107/2017/OJBIT)

Egy másik hallgató azt sérelmezte, hogy korábbi tanulmányainak beszámítását ugyanazon felsőoktatási intézményben elutasították. A fentiek szerint tájékoztattuk a kreditbeszámítás szabályairól, valamint a jogorvoslati lehetőségeiről. (344/2017/OJBIT)

Az órai jelenlét alóli felmentés, vagyis a kedvezményes tanulmányi rend azt a célt szolgálja, hogy a hallgató rendkívüli helyzetére figyelemmel is tudja abszolválni a tanulmányait. Ennek indoka lehet az adott szemeszterben felmerülő egészségügyi ok, másik felsőoktatási intézménynél vagy külföldön folytatott párhuzamos tanulmányok, vagy szociális körülmények. A kedvezményes tanulmányi rendre vonatkozó központi szabályok hiányában az ezzel kapcsolatos rendelkezéseket a felsőoktatási intézmények az intézményi autonómia keretében hozzák létre. (165/2017/OJBIT, 622/2017/OJBIT)

Egy hallgató egészségi állapotára hivatkozással kérelmezte szeptember elején az egyéni tanulmányi rendet. A felsőoktatási intézmény engedélyezte ezt, azonban a hallgató a félévre nem jelentkezett be, így hallgatói jogviszonya éppen szünetelt.

Az alábbiakról tájékoztattuk a panaszost. A hallgató valószínűsíthetően az Nftv. hatálya alatt kezdte meg a tanulmányait, ami a bejelentkezéssel kapcsolatban az alábbiak szerint rendelkezik. A 39. § (3) bekezdés első mondata szerint a hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A 42. § (5) bekezdése szerint a hallgatói jogviszony fennállása alatt

újabb beiratkozásra nincs szükség. A hallgatónak az intézményi szabályozásban meghatározottak szerint – a képzési időszak megkezdése előtt – be kell jelentkeznie az adott képzési időszakra. Nem jelentkezhet be az a hallgató, aki a lejárt fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget.

A hallgatói jogviszony szünetelésével kapcsolatban az Nftv. 45. § (1)-(2) bekezdései szerint, ha a hallgató bejelenti, hogy a következő képzési időszakban hallgatói kötelezettségének nem kíván eleget tenni, illetve, ha a hallgató a soron következő képzési időszakra nem jelentkezik be, a hallgatói jogviszonya szünetel. A hallgatói jogviszony egybefüggő szüneteltetésének ideje nem lehet hosszabb, mint két félév. A hallgató, a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint több alkalommal is élhet a hallgatói jogviszonyának szüneteltetésével. A felsőoktatási intézmény a hallgató kérelmére engedélyezheti a hallgatói jogviszony szünetelését *a)* két félévnél hosszabb, egybefüggő időtartamban is, *b)* az intézményi szabályzat erre vonatkozó megengedő rendelkezése hiányában az első félév teljesítése előtt is, vagy *c)* a már megkezdett képzési időszak végéig, az adott képzési időszakra vonatkozóan, feltéve, hogy a hallgató a hallgatói jogviszonyból eredő kötelezettségeinek szülés, továbbá baleset, betegség vagy más váratlan ok miatt, önhibáján kívül nem tud eleget tenni.

A jelenleg hatályos Nftv. nem rendelkezik a kedvezményes tanulmányi renddel kapcsolatban, így a felsőoktatási intézmény autonómiájának keretében jogosult dönteni arról, hogy milyen feltételekkel engedélyezi a kedvezményes tanulmányi rendet. Az ezzel, valamint a késedelmes teljesítéssel kapcsolatos rendelkezések a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban vannak lefektetve. Tájékoztatottuk, hogy az intézmény által előírt részletszabályokról a felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódhat. Emellett tájékoztatottuk a panaszost hivatalunk eljárási szabályairól, valamint arról, hogy jogorvoslati kérelmével a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez fordulhat. (698/2017/OJBIT)

Egy panaszos azért keresett fel minket, mert a felsőoktatási intézménynél, ahol tanulmányokat folytat, a távoktatási rendszerben bevezetésre kerültek a képzési időszakok.

A hallgató 2016-ban kezdte meg tanulmányait a felsőoktatási intézményben, kereskedelem és marketing alapképzési szakon, távoktatási formában. Családi okok miatt választotta ezt az oktatási formát, amellyel kapcsolatban a felsőoktatási intézmény a felvételizőknek szóló tájékoztatójában azt ígérte, hogy a hallgató önállóan döntheti el, illetve tervezheti meg, hogy a rendelkezésre álló 3 ciklus egyenként 10 hónapjából az egyes tantárgyakra mennyi időt fordít. A rugalmas idő- és tananyagbeosztást döntően az teszi lehetővé, hogy nincs – a hagyományos képzési formában megszokott – külön szorgalmi és vizsgaidőszak. Ha a hallgató egy-egy tantárgyat elsajátított, az előre megadott vizsganapokon vizsgázhat.

A panaszos és a távoktatási formában tanuló hallgatótársai e-mailben kaptak értesítést a felsőoktatási intézménytől, miszerint az intézmény visszaáll a hagyományos szorgalmi- és vizsgaidőszak rendszerére. A tájékoztató kiemelte, hogy a vizsgáztatás esetén nem merül fel a tisztán szorgalmi és vizsgaidőszakra való átállás és a két időszak távoktatásos munkarendben történő egyértelmű szétválasztása. Így a tantárgyi modulok lezárását követően továbbra is lesz lehetőség vizsgalehetőség biztosítására vizsgaidőpontok kiírásával, valamint az egyes félévek végén további vizsgaidőpontok állnak majd rendelkezésre.

A beadványozó úgy vélte, hogy a felsőoktatási intézmény ezen döntése a felsőoktatásban alkalmazandó felmenő rendszer elvébe ütközik. A dékánhelyettes azonban arra hivatkozott, hogy a vizsgákat a jogszabályi előírásoknak megfelelően vizsgaidőszakban kell kiírni. A hallgató szerint ennek ellentmond az eddigi gyakorlat, hiszen akkor az a gyakorlat volt törvénybe ütköző.

A hallgatót tájékoztattuk hivatalunk hatásköri szabályairól, többek között a jogorvoslat kimerítésének szükségességére hívtuk fel a figyelmét. A panaszos ennek megfelelően több hallgatótársával egyetemben jogorvoslati kérelmével a felsőoktatási intézmény vezetőihez fordult.

A hallgató a felsőoktatási intézménytől a közösen benyújtott jogorvoslati kérelemre az oktatási dékánhelyettestől kapott egy válaszlevelet, ami szerint a felmenő rendszer elve a tanulmányi és vizsgakövetelmények módosítását tiltja a tanulmányaikat korábban megkezdők esetében. A kurzusok és vizsgák időzítése nem a tanulmányi követelmények része, a tanulmányi követelmények kereteit az egyes képzések képzési és kimeneti követelmények határozzák meg, az intézményi szabályokat pedig az ezek alapján összeállított tanterv. Ezek nem fogalmazzák meg, hogy miként szervezik a felsőoktatási intézmények az órákat és a vizsgákat. A dékánhelyettes megerősíti, hogy a távoktatási munkarendben a vizsgák szervezése korábban is, és továbbra is a TVSZ 44. § (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével történik, a jogszabályi környezetben megfelelő rugalmasságot biztosítva, így a vizsgák arányos és folyamatos beosztásának lehetősége megmarad a távoktatásos hallgatók számára. A dékánhelyettes tájékoztatása szerint a vizsgaidőpontok kiírásánál – figyelembe véve az adott tárgy utolsó konzultációs időpontját – az egyenletes időbeli elosztásra, nagyjából két-három hetes vizsgaidőközök megvalósítására törekszik a felsőoktatási intézmény. A vizsgarenden túli további vizsgaidőpont meghirdetéséért lehetőség van az érintett tanszékhez fordulni. A tárgyak meghirdetésénél is rugalmasan jár el az intézmény, így létszámkorlát nélkül, keretfeléven és vizsgakurzusként is meghirdeti a mintatanterv tantárgyait.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki. Az Nftv. 15. § (1) bekezdése szerint a felsőoktatási intézményben a képzés képzési program alapján folyik. A képzési program részeként a tantervet felsőoktatási szakképzésben, alap- és mesterképzésben a miniszter által kiadott képzési és kimeneti követelmények alapján, szakirányú továbbképzésben szabadon készíti el a felsőoktatási intézmény. A tanterveket öt évente felül kell vizsgálni. Új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelmények bevezetésére felmenő rendszerben kerülhet sor. Az Nftv. 108. § 4. pontban foglalt értelmező rendelkezése szerint a felmenő rendszer képzésszervezési elv, amely alapján az új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelményt azokra a hallgatókra lehet érvényesíteni, akik a bevezetést követően kezdték meg tanulmányaikat, illetve azokra, akik azt megelőzően kezdték meg tanulmányaikat, de választásuk alapján az új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelmények alapján készülnek fel. Ugyanezen § 16. pontja alapján a képzési és kimeneti követelményeket azoknak az ismereteknek, jártasságoknak, készségeknek, képességeknek (kompetencia) összessége, illetve az a tudás teszi ki, amelynek megszerzése esetén az adott szakon oklevél kiadható.

A távoktatással kapcsolatban az Nftv. az alábbiak szerint rendelkezik. A 17. § (1) bekezdés alapján felsőoktatásban a képzés, a képzési és kimeneti követelményekben foglaltak szerint megszervezhető teljes idejű képzésként, részesített képzésként, továbbá távoktatásként. A 108. § 44. pont értelmező rendelkezése szerint a távoktatás sajátos információ-technológiai és kommunikációs taneszközök, valamint ismeretátadási-tanulási módszerek, digitális tananyagok használatával az oktató és hallgató interaktív kapcsolatára és az önálló hallgatói munkára épülő képzés, amelyben a tanórák száma nem éri el a teljes idejű képzés tanóráinak harminc százalékát.

A képzési időszak beosztásával, a vizsgaidőszak szükségességével kapcsolatban szintén az Nftv. 108. § értelmező rendelkezései tartalmaznak releváns szabályozást. Az 5. pont szerint a félév öt hónapból álló oktatásszervezési időszak. A 18. pont alapján a képzési időszak a képzési idő tagolása szorgalmi

időszakra és a hozzá tartozó vizsgaidőszakra. A 40. pont szerint a tanév tíz hónapból álló oktatásszervezési időszak.

Mindezekre figyelemmel egyetértettünk a dékánhelyettes azon érvelésével, hogy a felmenő rendszer nem a vizsgák megszervezésére, hanem azok tartalmára irányadó. Így tehát a felmenő rendszer alkalmazása a hallgató és társai helyzetére nem vonatkozik. A beadványhoz csatolt dokumentumok alapján a felsőoktatási intézmény célja jelen intézkedésével a jogszabályoknak megfelelő működés biztosítása. Álláspontunk szerint nem tehető olyan kezdeményezés vagy ajánlás, amelyet megfogalmazva a távoktatási formában tanulmányaikat megkezdő hallgatók tanulmányi kötelezettségüket vizsgaidőszak nélkül tudnák teljesíteni. Megállapítottuk továbbá, hogy a felsőoktatási intézmény megtette a szükséges intézkedéseket a távoktatási formában tanulmányaikat megkezdő hallgatók rugalmas vizsgázási lehetőségének biztosítására. Fentiekre tekintettel az ügyet kezdeményezés megfogalmazása nélkül lezártuk. (491/2017/OJBIT)

Az adott szak képzési és kimeneti követelményeit jogszabály írja elő. Ez biztosítja, hogy a hazai felsőoktatási intézmények közül bármelyik felsőoktatási intézményben ugyanazon szakon oklevelet szerző hallgatók ugyanazon készségek és képességek birtokában jelentkezessenek ugyanarra a meghirdetett állásra. Arról azonban, hogy a képzési és kimeneti követelmények alapján milyen mintatantervet állít össze a felsőoktatási intézmény, minden intézmény maga dönthet. Erre tekintettel a képzések között különbözőségek lehetnek. Amennyiben a képzési és kimeneti követelmények jogszabályi szinten változnak, ez magában foglalja annak kötelezettségét, hogy a felsőoktatási intézmények is módosítsák a mintatantervüket.

Egy hallgató alapképzést követően megkezdett osztatlan tanárképzési szakon a képzési idejének rövidebb idejű teljesíthetőségével kapcsolatban kért tájékoztatást.

A beadványában előadottak szerint a hallgató biológia alapképzésben szerzett oklevelével kezdte meg tanulmányait egy felsőoktatási intézmény biológia, rajz- és vizuális kultúra tanári szakán. Számára a sikeres felvételt követően derült ki, hogy a felsőoktatási intézmény nincs felkészülve az alapképzésben szerzett oklevéllel történő belépésre és a minor szakon a tömbösített tanulmányok folytatására. Mindez azt eredményezte, hogy neki az osztatlan képzésben további tíz félévet szükséges tanulnia oklevelére tekintet nélkül, amit a hallgató elfogadhatatlannak tart.

Fenti kifogásaival kapcsolatban a panaszos korábban megkereste az Emberi Erőforrások Minisztériumát is. Beadványára az Oktatásért Felelős Államtitkárság válaszolt, és tájékoztatta a hallgatót arról, hogy az Nftv. 15. § (1) bekezdése szerint a felsőoktatási intézményben a képzés képzési program alapján folyik. A képzési program részeként a tantervet felsőoktatási szakképzésben, alap- és mesterképzésben a miniszter által kiadott képzési és kimeneti követelmények alapján, szakirányú továbbképzésben szabadon készíti el a felsőoktatási intézmény.

Az osztatlan tanárképzésre vonatkozó képzési és kimeneti követelményekről a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet rendelkezik. A felsorolt összes tanári – így a hallgató által választott biológiatanári (általános iskolai) (középszintű) és a rajz- és vizuális kultúra tanári – szakképzettség képzési és kimeneti követelményeit a képzést osztott formában korábban folytató felsőoktatási intézmények és az

adott tanári szakterülethez tartozó pedagógusok dolgozták ki. Az érintett felsőoktatási intézmények ezek alapján határozták meg képzési programjaikat.

A felsőoktatási intézmények hatásköre, hogy az említett jogszabályok által szabályozott keretfeltételek betartása, illetve a fentebb említett kreditbeszámítás mellett hogyan határozzák meg az alapképzésen szakképzettséget szerzett hallgatók által választott osztatlan tanárképzés képzési idejét, valamint az előrehaladás követelményeit. Az intézményeknek felelőssége és lehetősége az alapképzést befejezők számára az osztatlan tanárképzésben a rövidített tanrend meghatározása. Az osztatlan tanárképzés jogszabályban meghatározott hosszát – kötelezettségek nélkül – lehetősége van rövidíteni, ugyanakkor a jogszabálynak ellentmondó osztott mesterképzési formát nincs lehetőség hirdetni.

Mindezek alapján a felsőoktatási intézménynek lehetősége van rövidíteni a tantervet, ez azonban nem kötelezettsége.

Az államtitkárság tájékoztatásában foglaltakat elfogadtuk, a beadványban előadottakkal kapcsolatban oktatási jogsérelem nem merült fel, ezért az ügyet lezártuk. (634/2017/OJBIT)

Egy panaszos a 2017 szeptemberében létesített hallgatói jogviszonya vonatkozásában a képzési idő rövidítésével kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Azt kifogásolta, hogy a képzési és kimeneti követelmények megváltozása miatt párhuzamos tanulmányai ellenére nem tud becsatlakozni a második évfolyamba, egy másik szakirányon.

Egy másik panaszos szintén a 2017 szeptemberében tanulmányai lerövidítésével kapcsolatban kérte segítségünket. A hallgató sérelmezte, hogy a megszűnt jogviszonyát követően új felvételi eljárásban a korábbi tanulmányai ellenére nem tud becsatlakozni a felsőbb évfolyamba ugyanazon a szakon.

A panaszosokat tájékoztattuk az irányadó rendelkezésekről. A képzési idővel kapcsolatban az Nftv. 15. § (1) bekezdése szerint a felsőoktatási intézményben a képzés képzési program alapján folyik. A képzési program részeként a tantervet felsőoktatási szakképzésben, alap- és mesterképzésben a miniszter által kiadott képzési és kimeneti követelmények alapján, szakirányú továbbképzésben szabadon készíti el a felsőoktatási intézmény.

A képzésekre vonatkozó képzési és kimeneti követelményekről a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet rendelkezik. A 8. § szerint az e rendeletben meghatározott képzési és kimeneti követelményeket a 2017/2018. tanévben felsőoktatási szakképzésben, alap-, mesterképzésben első évfolyamon tanulmányaikat kezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. A 9. § (1)-(2) bekezdés szerint a legkésőbb 2016/2017. tanévben megkezdett tanulmányokat – folyamatos képzésben – végzőkre a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet vagy a felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet szerinti képzési és kimeneti követelményeket, valamint a felsőoktatási intézménynek a tanulmányok megkezdésekor hatályos tanulmányi és vizsgaszabályzatában és tantervében meghatározottak szerinti követelményeket kell alkalmazni. A 2016/2017. tanévben, illetve e rendelet hatálybalépését megelőzően megkezdett és oklevél kiadásával le nem zárt, felsőoktatási szakképzésben, az alap-, illetve mesterképzésben folytatott tanulmányokra tekintettel meghatározott idegennyelvi követelmény – feltéve, hogy az a (volt) hallgató számára kedvezőbb – e rendelet alapján is teljesíthető.

Az érintett felsőoktatási intézmények ezen jogszabályok alapján határozták meg képzési programjaikat. A felsőoktatási intézmények hatásköre, hogy az említett jogszabályok által szabályozott keretfeltételek betartása, és kreditbeszámítás mellett hogyan határozzák meg a korábban hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgatók magasabb évfolyamba lépését, képzési idejük lerövidítését. Az intézménynek

felelőssége és lehetősége a korábbi képzési és kimeneti követelmények alapján tanulmányokat folytató, de 2017 szeptemberét követően új hallgatói jogviszonyt létesítő hallgatók esetében a rövidített tanrend meghatározása. A képzések jogszabályban meghatározott hosszát – kötelezettségek nélkül – a felsőoktatási intézményeknek lehetősége van rövidíteni.

Mindezek alapján fontos kihangsúlyozni, hogy a felsőoktatási intézménynek lehetősége van rövidíteni a tantervet, ez azonban nem kötelezettsége.

Álláspontunk szerint a hallgatók által leírtak jogsérelmet nem, azonban érdeksérelmet okoznak. Az oktatási jogok biztosa csak jogsérelem esetén járhat el. Mivel a fenti kérdéssel kapcsolatban jogsértés nem mutatható ki, az erre vonatkozó minden további jogalkotás politikai döntés kérdése. Javasoltuk a panaszosoknak, hogy forduljanak a jogalkotó szervekhez jogszabály-módosítás kezdeményezése végett. (642/2017/OJBIT, 700/2017/OJBIT)

A hallgatóknak lehetőségük van szüneteltetni hallgatói jogviszonyukat, amennyiben a következő képzési időszakban hallgatói kötelezettségüknek nem kívánnak eleget tenni. Bizonyos körülmények – szülés, baleset, betegség vagy más váratlan ok – esetén lehetőség van a már megkezdett képzési időszak végéig, az adott képzési időszakra vonatkozóan utólagos passzív félévet kérelmezni.

Egy hallgató arról érdeklődött, hogy ha egy adott félévben nem teljesíti a felvett tantárgyak követelményeit, ettől függetlenül elkezdheti-e a következő félévet.

Tájékoztatottuk, hogy a hallgatói jogviszonyra vonatkozó szabályokat az Nftv. tartalmazza. A 42. § (5) bekezdése szerint a hallgatói jogviszony fennállása alatt újabb beiratkozásra nincs szükség. A hallgatónak az intézményi szabályozásban meghatározottak szerint – a képzési időszak megkezdése előtt – be kell jelentkeznie az adott képzési időszakra. Nem jelentkezhet be az a hallgató, aki a lejárt fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget.

Felhívtuk a figyelmét, hogy amennyiben az aktuális félévet nem teljesíti, az elméleti lehetősége rendelkezésre áll a következő félévre történő aktív státuszú hallgatói jogviszonyra vonatkozóan. Azonban azt érdemes a felsőoktatási intézmény szabályzataiban, tanterveiben az előkövetelményi rendre figyelemmel ellenőriznie, hogy ebben az esetben milyen tantárgyak felvételére van lehetősége.

Ezzel kapcsolatban figyelmébe ajánlottuk, hogy az Nftv. 43. § (1) bekezdése szerint a hallgató joga, hogy a jogszabályokban és az intézményi szabályozásban meghatározottak szerint teljes körű, pontos és hozzáférhető formában információt kapjon a tanulmányai megkezdéséhez és folytatásához, kialakítsa tanulmányi rendjét, igénybe vegye a felsőoktatási intézményben elérhető képzési lehetőségeket, kapacitásokat; állapotának, személyes adottságainak, fogyatékoságának megfelelő ellátásban részesüljön.

Tájékoztatottuk arról is, hogy bizonyos feltételek mellett lehetősége van a hallgatói jogviszony utólagos szünetelésére is. Az Nftv. 45. § (1)-(2a) bekezdései szerint, ha a hallgató bejelenti, hogy a következő képzési időszakban hallgatói kötelezettségének nem kíván eleget tenni, illetve, ha a hallgató a soron következő képzési időszakra nem jelentkezik be, a hallgatói jogviszonya szünetel. A hallgatói jogviszony egybefüggő szüneteltetésének ideje nem lehet hosszabb, mint két félév. A hallgató, a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint több alkalommal is élhet a hallgatói jogviszonyának szüneteltetésével. A felsőoktatási intézmény a hallgató kérelmére engedélyezheti a hallgatói jogviszony szünetelését a) két félévnél hosszabb, egybefüggő időtartamban is; b) az

intézményi szabályzat erre vonatkozó megengedő rendelkezése hiányában az első félév teljesítése előtt is; c) vagy a már megkezdett képzési időszak végéig, az adott képzési időszakra vonatkozóan, feltéve, hogy a hallgató a hallgatói jogviszonyból eredő kötelezettségeinek szülés, továbbá baleset, betegség vagy más váratlan ok miatt, önhibáján kívül nem tud eleget tenni. Ha a felsőoktatási intézmény utóbbiak szerint a hallgatói jogviszony szünetelését engedélyezi, az adott képzési időszakra vonatkozó bejelentkezést visszavontnak kell tekinteni, azzal, hogy a már megkezdett, de a szüneteléssel érintett képzési időszakra vonatkozóan a bejelentkezés jogkövetkezményei nem állapíthatóak meg. Az ezzel kapcsolatos részletek a felsőoktatási intézmény szabályzataiban, helyben tekinthetőek meg. (761/2017/OJBIT)

A hallgatói lét legfontosabb intézménye a hallgatói jogviszony. Ennek létesítésére az előzőekben már ismertettünk több ügyet. A hallgatói jogviszony megszűnése történhet a törvényi kritériumok fennállása esetén, azonban néhány körülmény bekövetkeztekor a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal megszüntetheti azt.

Egy panaszos azzal kapcsolatban fordult hivatalunkhoz, hogy egy felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat, amely azonban megszüntette hallgatói jogviszonyát.

A hallgatói jogviszony megszüntetésével kapcsolatban a kézbesítés módját kifogásolta. A volt hallgató 2016. július 20-án Neptunon keresztül rendszerüzenetben értesült tanulmányi státusza megváltozásáról, amely szerint aktív státuszról elbocsátott státuszra változott. Ezen döntés nem tartalmazott a jogorvoslatra nézve semmilyen utalást, neki pedig külföldi tartózkodására tekintettel nem volt lehetősége kapcsolatfelvételre az egyetemmel.

Ezt követően 2016. augusztus 31-ei keltezéssel 2017. február 22-én vette kézhez a határozatot, amely az elbocsátásáról rendelkezett. Jogorvoslati kérelmet nyújtott be a felsőoktatási intézményhez, amelybe belefoglalta méltányossági kérelmét is. A panaszos kifogásolta az elsőfokú döntés kézbesítésének módját, mert véleménye szerint az elektronikus kapcsolattartáshoz korábban nem adta hozzájárulását. Vitatta ezen kapcsolattartási gyakorlatot a felsőoktatási intézménynél, mert a kézbesítés ilyen formájára tekintettel a 15 napos jogvesztő határidőn belül jogorvoslati kérelemmel élhetett volna, amely ellen végső soron a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz fordulhatott volna.

A volt hallgató méltányossági kérelmére a dékánhelyettes 2017. február 28-án kelt levelével válaszolt, amelyben elutasította ilyen irányú indítványát. A dékánhelyettes kiemelte, hogy egy tantárgyat harmadszori tantárgyfelvételre sem teljesített, amely miatt elbocsátották a karról. Tájékoztatta, hogy a felsőoktatási intézménytől előzetesen kétszer is (2015. december 7-én és 2016. április 27-én) figyelmeztető üzenetet kapott a harmadik sikertelen tantárgyfelvétel következményeire vonatkozóan, továbbá a volt hallgató is érdeklődött a tantárgy teljesíthetőségével kapcsolatban 2016. június 22-én. Ezen kérelmében azzal indokolta utólagos vizsgázási lehetőség biztosítása iránti igényét, hogy a tantárgy nem teljesítése hallgatói jogviszonyának megszűnéséhez vezethet. A panaszos tehát tisztában volt a tantárgy teljesítésének elmaradása esetén hallgatói jogviszonya megszűnésének reális lehetőségével.

A rendelkezésre álló dokumentumokat megvizsgálva megállapítottuk, hogy az egyetem saját hatáskörben orvosolta a panaszt. A személyes kézbesítést követően a panaszos jogorvoslati kérelmét a felsőoktatási intézmény 15 napon belül befogadta, a jogorvoslati kérelmét nem utasította el elkéslettségre hivatkozással, így a volt hallgatót nem érte hátrány a kézbesítés formája miatt. A

jogorvoslati kérelem befogadása azt is jelentette, hogy a panaszos a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz is fordulhatott volna, azonban legutolsó beadványában arról tájékoztatta hivatalunkat, hogy ezen lehetőséggel nem kíván élni.

A jogorvoslati kérelmét a felsőoktatási intézmény érdemben elbírálta, és megállapította, hogy a tantárgy felvételének maximális lehetőségét meghaladta, méltányossági kérelmét pedig korábban a kar dékánhelyettese utasította el. Így hallgatói jogviszonyának helyreállítása esetén sem lenne lehetőség ismételt tantárgyfelvételre, azaz egy esetleges hallgatói jogviszony visszaállítását követően a tényállás újbóli elbocsátást vonna maga után.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem mutattunk ki, a felsőoktatási intézmény másodfokú döntésének indokolását elfogadtuk, ezért az ügyet lezártuk. (257/2017/OJBIT)

A tanulmányi és vizsgakövetelmények teljesítését követően fontos állomás a végbizonyítvány kiállítása, amely több joghatás kiváltását vonja maga után. Fontos kihangsúlyozni azt is, hogy a végbizonyítvány kiállítását követően, vagyis az utolsó képzési ciklust vagy időszakot követő első záróvizsga-időszak utolsó napján megszűnik a hallgatói jogviszony. (393/2017/OJBIT)

Amennyiben a hallgató részére az abszolutóriumot kiállították, és megszűnt a hallgatói jogviszonya, nincs lehetősége átvételét kérni másik felsőoktatási intézménybe, és kizárólag a záróvizsgát másik intézményben teljesíteni.

A panaszos azzal kapcsolatban kérte tájékoztatásunkat, hogy tehet-e másik felsőoktatási intézményben záróvizsgát, mint ahol az abszolutóriumot megszerezte.

A hallgató leveléből nem derült ki, mikor kezdte meg tanulmányait, ezért a jelenleg hatályos Nftv. alapján informáltuk. Az Nftv. 50. § (2) és (4) bekezdései szerint a hallgató tanulmányait felsőoktatási szakképzésben, alap- és mesterképzésben, szakirányú továbbképzésben záróvizsgával fejezi be. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat. A végrehajtási rendelet 59. § (2) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmény szabályzatában határozza meg a záróvizsgára jelentkezés módját, a záróvizsga megszervezésének és lebonyolításának rendjét, eredményének kiszámítási módját.

Tájékoztattuk az átvétel szabályairól, így arról is, hogy azt csak hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgató kérelmezhet. Ezzel összefüggésben felhívtuk a figyelmét, hogy az Nftv. 59. § (1) bekezdés d) pontja szerint megszűnik a hallgatói jogviszony az adott képzési ciklus, illetve a szakirányú továbbképzés, felsőoktatási szakképzés esetén az utolsó képzési időszakot követő első záróvizsga-időszak utolsó napján.

A korábbi tanulmányok elismerésével és a kreditbeszámítással kapcsolatban informáltuk arról is, hogy a kreditelismerés korlátozza az, hogy legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézmény adott képzésén köteles teljesíteni.

A fentieknek megfelelően a hallgató az abszolutórium megszerzése előtt kérhette volna átvételét másik felsőoktatási intézménybe azzal, hogy az abszolutórium megszerzéséhez szükséges összes kreditből a jelenleg hatályos szabályozás alapján legalább az összes kredit harmadát a fogadó intézményben kellett

volna teljesítenie. Az abszolutórium megszerzését követően azonban kizárólag abban a felsőoktatási intézményben teheti le a záróvizsgát, amelyik intézményben a tanulmányait folytatta. (702/2017/OJBIT)

A záróvizsga-bizottság összetételének általános szabályait a végrehajtási rendelet, míg további részletszabályait a felsőoktatási intézmény saját szabályzatai szabályozzák. A rendelet az elfogulatlanság biztosítása érdekében előírja a bizottságban külső tag részvételét, és utólagos ellenőrizhetőség céljából pedig a jegyzőkönyv vezetésének követelményét. (90/2017/OJBIT)

Egy panaszos a felsőoktatási intézmény döntésének meghozatalával, valamint záróvizsga-bizottság megszervezésével összefüggő kérdéseivel kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását.

A felsőoktatási intézményhez benyújtott kérelmek elbírálásával kapcsolatban az alábbiakról tájékoztattuk. Az Nftv. 57. § (3) és (6) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A jogorvoslati kérelem elbírálása során a tényállás tisztázására, a határidők számítására, az igazolásra, a határozat alakjára, tartalmára és közlésére, a döntés kérelemre vagy hivatalból történő kijavítására, kicserélésére, kiegészítésére, módosítására vagy visszavonására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A záróvizsga-bizottság összetételével összefüggésben a végrehajtási rendelet 59. § (1)-(2) bekezdése rendelkezik. Eszerint a záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens legyen, továbbá legalább egy tagja ne álljon foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel vagy a felsőoktatási intézmény másik szakjának oktatója legyen. A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni. A felsőoktatási intézmény szabályzatában határozza meg a záróvizsgára jelentkezés módját, a záróvizsga megszervezésének és lebonyolításának rendjét, eredményének kiszámítási módját.

Tájékoztattuk a beadványozót, hogy a kérelmek elbírálására, valamint a záróvizsga megszervezésére vonatkozó további feltételek a felsőoktatási intézmény szabályzataiban vannak lefektetve, így javasoltuk, hogy a felsőoktatási intézménynél tájékozódjon. (497/2017/OJBIT)

Egy másik panaszos záróvizsgán történő számonkéréssel kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét.

Tájékoztattuk a panaszost, hogy a záróvizsgával kapcsolatos általános szabályokat az Nftv. 50. § (4) bekezdése tartalmazza, amely szerint a záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint

több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat.

A záróvizsgára vonatkozóan lényeges további rendelkezés még a végrehajtási rendelet 59. § (1)-(2) bekezdése, amelyről az előzőekben foglaltak szerint tájékoztattuk a hallgatót.

Az adott szak képzési követelményeit tartalmazó tanterv előírásaival kapcsolatban a végrehajtási rendelet 53. §-a tartalmaz lényeges rendelkezéseket. Az (1) bekezdés alapján a felsőoktatási intézménynek az intézményi tájékoztatót magyar nyelven és legalább egy idegen (lehetőleg angol) nyelven kell elkészítenie. Az intézményi tájékoztatóban meg kell jeleníteni a felsőoktatási intézményre vonatkozó általános tudnivalókat és – képzési időszakonként elkülönítve – a képzésenkénti tudnivalókat. Ugyanezen § (2) bekezdésének c) és f) pontja szerint az intézményi tájékoztató felsőoktatási intézményre vonatkozó általános tudnivalókat ismertető részét úgy kell összeállítani, hogy a képzési időszak megkezdése előtt megismerhető legyen belőle a hallgatói követelményrendszer, vagy annak elektronikus elérése; valamint a záróvizsgára való jelentkezés rendje, a záróvizsga részei. A (3) bekezdés a) pontja szerint az intézményi tájékoztatónak a képzésekre vonatkozó tudnivalókat tartalmazó részét úgy kell összeállítani, hogy a hallgató az ajánlott tantervéhez kapcsolódóan az adott félévi tárgyfelvételt megelőző szorgalmi időszak befejezése előtt megismerhesse belőle az adott képzési időszakban hallgatói jogviszonyt létesített hallgatókra vonatkozó ajánlott tantervet, amely tartalmazza [...] a záróvizsgára bocsátás feltételeit. A (4) bekezdés szerint az intézményi tájékoztatót a felsőoktatási intézmény honlapján, papíralapú formátumban vagy elektronikus adathordozón a felsőoktatási intézmény szabályzatában meghatározottak szerint is nyilvánosságra kell hozni oly módon, hogy annak valamennyi módosítása és a változás beállításának hatálya a hallgatók számára a jogviszonyuk fennállása alatt egyértelműen követhető legyen.

A hallgatót tájékoztattuk továbbá az értékeléssel összefüggő jogszabályi rendelkezésekről, valamint jogorvoslati lehetőségeiről. (36/2017/OJBIT)

Jogszabály rendelkezik az oklevél kiállításának határidejéről. Az oklevelet a sikeres záróvizsga napjától, vagy – amennyiben a záróvizsga idején még nem állt rendelkezésre – az idegennyelvi követelmények szerinti nyelvvizsgát igazoló okirat bemutatásától számított harminc napon belül kell kiállítani és kiadni annak, aki sikeres záróvizsgát tett. (650/2017/OJBIT)

Egy volt hallgató oklevél és oklevélmelléklet (europass) kiállításával és átvételével összefüggésben élt panasszal. Kifogásaival kapcsolatban jogorvoslati kérelemmel fordult az egyetemhez, amely szerint a nyelvvizsga bizonyítvány bemutatását követően 30 napon túl állította ki az egyetem az oklevelét, de nem küldték meg a hallgató részére az oklevélmelléklettel együtt. Kérte panaszának kivizsgálását, amire azt az ígéretet kapta, hogy kivizsgálják, azonban érdeklődésére panaszának hivatalunkhoz beküldéséig nem kapott választ. A panaszos azt is sérelmezte, hogy nem az aktuális lakcímére, hanem egy másik, korábbi címére küldte ki a felsőoktatási intézmény a kérdéses dokumentumot.

A volt hallgató vizsgálat megindítását kérelmezte hivatalunktól az egyetem döntésével szemben, azonban a rendelkezésre álló jogorvoslat kimerítésének hiányában erre nem volt mód. Mivel az oktatási jogok biztosának érdemi vizsgálat megindítására a jogorvoslati eljárás befejezését megelőzően nincs lehetősége, ezért hatáskörünk megállapítása érdekében a felsőoktatási intézmény tájékoztatását kértük arra vonatkozóan, hogy a hallgató által benyújtott panaszt kivizsgálták-e. Kértük továbbá, hogy

amennyiben döntés született a hallgató oklevelének kiállításával kapcsolatban, hivatalunkat ennek tartalmáról is informálják.

A rektor megkeresésünk kapcsán kivizsgálta a hallgató ügyét, és tájékoztatott, hogy a panaszos az egyetem jogelődjének közszolgálati alapszakos hallgatója volt. Diplomáját már az egyetemen állították ki 30 napon belül, az oklevelet a panaszos meghatalmazottja vette át. Ezt követően a panaszos kártérítési igénnyel kereste meg a felsőoktatási intézményt.

A rektor szakmai álláspontja szerint a hallgató által felvetettek panaszos ügynek és nem fellebbezésnek minősülnek. A felsőoktatási intézmény tájékoztatta a panaszost, hogy konkrét kérelmét, kártérítési igényét, konkrét követelését az elbírálás érdekében a vonatkozó szabályozóknak megfelelően a hallgatói jogorvoslati bizottság felé kell benyújtania. Egyúttal kérték a panaszost, jelölje meg a postacímet, ahová az oklevélmellékletet postázhatja az intézmény, tekintettel arra, hogy az elektronikus beadványokban a hallgató külföldi címe szerepelt, viszont mind ez ideig a dokumentumok leadása és átvétele során meghatalmazott útján járt el.

A hallgató válasza a fenti felhívásra érdemben nem volt elbírálható, megtagadta a kártérítési, illetve – ahogy ő fogalmazott – „díjigényének” meghatározását, ismételten a tanulmányi ügyintézők munkáját minősítette, és újból felhívta az intézmény figyelmét a késedelemre.

A fenti választ követően megint tájékoztatták a panaszost, hogy kártérítési igényre vonatkozó szabályokat a Ptk. tartalmazza, igényét ennek megfelelően kell előterjesztenie az intézményi szabályoknak megfelelően. Tájékoztatták továbbá arról, hogy a nyilvántartásban szereplő címére küldik meg a korábban elmaradt oklevélmellékletet, mivel nem nyilatkozott a postacímére vonatkozóan, továbbá scannelve is megküldik azt elektronikus levélben. A postára adás tényét külön elektronikus levélben megerősítették a hallgató részére. A postázás a NEPTUN rendszerben megadott címre megtörtént, ám a posta – „címezett ismeretlen” megjegyzéssel – a küldeményt visszaküldte.

Ezt követően a volt hallgató az oktatási iroda vezetője részére megküldött elektronikus levelében sérelmezte a dokumentum nem megfelelő címre postázását, azonban a helyes postázási címet továbbra sem közölte. Többszöri levélváltás után az oktatási iroda az oklevélmellékletet a megadott címre postázta.

A felsőoktatási intézmény elismerte, hogy a dokumentum kiadásának határidejét nem tartották be, azonban lehetőségeikhez mérten próbálták az esetleges károkat enyhíteni, a hallgató irányába a szükséges tájékoztatást megtették. Emellett a felsőoktatási intézmény folyamatosan konstruktív együttműködéssel próbált eljárni. A rektor álláspontja szerint nincs olyan, az Nftv. 57. § (3) bekezdése szerinti döntés, mely ellen az Nftv. szerinti jogorvoslati eljárásnak lett volna helye. A dokumentum kiadása iránti intézkedés pótlása is megtörtént. A fenti tájékoztatás ellenére a hallgatói jogorvoslati bizottsághoz a mai napig semmilyen beadvány nem érkezett a panaszostól. Erre tekintettel a hallgató ügyét a felsőoktatási intézmény panaszos ügyként próbálta kezelni, azonban értékelhető beadvány hiányában csak a dokumentumnak az intézmény rendelkezésére álló címre történő postázása érdekében lehetett intézkedni.

A rektor az ügyel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a hallgatói jogorvoslati bizottság felé írásban beadvány érkezik a hallgató részéről, úgy a szükséges intézkedéseket az eljárás megindítása érdekében a felsőoktatási intézmény azonnal megteszi. A fenti ügy kapcsán a rektor tájékoztatott továbbá arról is, hogy intézményük a „Panaszos ügyek kezelésére” vonatkozó korábbi szabályozót is áttekintette, és a megfelelő szabályozás érdekében új szabályozó kerül kiadásra.

Az előbbieknél megfelelően megállapítottuk, hogy a sérelmezett helyzet orvoslása érdekében a felsőoktatási intézmény saját hatáskörben megtette a szükséges intézkedéseket, ezért az ügyet kezdeményezés megfogalmazása nélkül lezártuk. (80/2017/OJBIT)

Minden évben jelentős számú megkeresés érkezik az idegennyelvi követelményekkel kapcsolatban. Általánosságban kijelenthető, hogy a (volt) hallgatónak a tanulmányai kezdetekor hatályos képzési és kimeneti követelményekben foglalt idegennyelvi követelmények szerint kell az oklevél kiállításához szükséges nyelvvizsga-követelményt teljesítenie.

Egy volt hallgató azzal kapcsolatban kérte állásfoglalásunkat, hogy az eddig teljesített nyelvvizsgájára tekintettel mentesülhet-e az oklevél kiállításához szükséges idegennyelvi követelmény alól. A panaszos azt sérelmezte, hogy tanulmányai kezdetekor kedvezőbbek voltak az idegennyelvi követelmények számára, mint amit a felsőoktatási intézmény tőle az oklevél kiállításához követel.

Az első hallgatói jogviszonyának kezdetekor a 1993. évi felsőoktatási törvény volt hatályban. A hallgatói jogviszony keletkezésével és megszűnésével kapcsolatban az 1993. évi felsőoktatási törvény 27. § (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik: a hallgató a felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban áll. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre, és a bizonyítvány, illetőleg az oklevél kiállításának, az elbocsátás, az intézményből való kizárás kimondásának, illetve a hallgatói névsorból való törlésnek a napjáig tart. A hallgatói jogviszonyon alapuló, jogszabályban vagy a felsőoktatási intézmény szabályzatában meghatározott egyes jogok és kötelezettségek azonban az említett időpontok után is megilletik, illetőleg terhelhetik a hallgatót.

Az 1993. évi felsőoktatási törvény 2006. február 28-ig volt hatályban. 2006. március 1-jén lépett hatályba a 2005. évi felsőoktatási törvény. A 2005. évi felsőoktatási törvény átmeneti rendelkezése tartalmaz útmutatást ahhoz, hogy a korábban megkezdett képzéseket hogyan lehet befejezni. A 152. § (4) bekezdése szerint az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni.

Az átmeneti rendelkezés a jogviszony létesítésére és megszűnésére nem tartalmaz rendelkezéseket, ennek megfelelően azt a 2005. évi felsőoktatási törvény 2009-ben hatályban lévő rendelkezései alapján lehetett létrehozni és megszüntetni. A 2005. évi felsőoktatási törvény 39. § (4) bekezdése szerint az, aki a felsőoktatási intézménybe felvételt vagy átvételt nyert, az adott felsőoktatási intézménnyel – a felvételi döntés évében – hallgatói jogviszonyt létesíthet. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre. A beiratkozott hallgatóról a felsőoktatási intézmény törzslapot állít ki. A 76. § (1) bekezdés a) pontja szerint megszűnik a hallgatói jogviszony, ha a hallgatót másik felsőoktatási intézmény átvette, az átvétel napján.

Amíg az 1993. évi felsőoktatási törvény szerint létesített hallgatói jogviszony létezett, addig valóban a jogviszony kezdetekor hatályban lévő szakmai követelmények voltak az irányadóak. Azonban a panaszos jogviszonya az első képzése tekintetében 2009-ben megszűnt, a másik intézményben pedig az átvételre tekintettel ekkor keletkezett új hallgatói jogviszony. Az általa becsatolt, az eredeti felsőoktatási intézmény által kiállított jogviszony igazolás is tartalmazza az erre vonatkozó adatokat („Tanulmányok befejezésének időpontja: 2009. 02. 04.; Jogviszony megszűnésének oka: intézményváltás”).

A 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet hallgatói jogviszonyának keletkezésekor hatályban lévő rendelkezései szerint gazdálkodási és menedzsment alapképzési szak esetén a nyelvi követelmények a következők: alapfokozat megszerzéséhez államilag elismert legalább középfokú C típusú szaknyelvi vagy felsőfokú C típusú általános nyelvvizsga, illetve ezekkel egyenértékű érettségi bizonyítvány, illetve oklevél szükséges.

A jelenleg hatályos Nftv. 112. § (2) bekezdése szerint a 2005. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, és vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával, bizonyítvány kiállításával kell befejezni.

Tekintettel arra, hogy a kérdéses hallgatói jogviszony az átvétellel 2009-ben keletkezett, így rá vonatkozóan a felsőoktatási intézmény tanulmányi igazgatója által megküldött levélben foglaltak az irányadóak. A beadványban foglaltakra figyelemmel oktatási jogsérelem nem volt megállapítható, ezért az ügyet lezártuk. (3/2017/OJBIT)

A nyelvvizsga-amnesztia 2012. szeptember 1-je óta biztosít lehetőséget a hallgatók egy csoportjának az idegennyelvi követelmény alóli mentességre. A rendelkezés szerint a legkésőbb 2012/2013. tanévben záróvizsgát teljesítő hallgatók a záróvizsga időpontjától számított három éven túl a felsőoktatási intézmény által biztosított belső nyelvi vizsgával kiválthatják az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsga-követelményt, amennyiben a felsőoktatási intézmény szervez ilyen vizsgát.

Egy volt hallgató az oklevél kiállításához szükséges idegennyelvi követelmények belső nyelvvizsgával való teljesíthetőségével kapcsolatban kért tájékoztatást.

Tájékoztatottuk a hozzánk forduló beadványozót, hogy az idegennyelvi követelmény teljesítésével kapcsolatos kedvezményt az Nftv. 107. § (2) bekezdése tartalmazza, amely szerint, ha a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata így rendelkezik, az (1) bekezdésben meghatározottakon túl az oklevél, illetve a bizonyítvány megszerzéséhez előírt általános nyelvvizsga-követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók is, akik a sikeres záróvizsga napjától számított három éven belül nem mutatták be a felsőoktatási intézménynek az általános nyelvvizsgát igazoló okiratot, és az oklevél, illetve a bizonyítvány megszerzéséhez előírt általános nyelvvizsga-követelmény teljesítése helyett a felsőoktatási intézmény által szervezett külön nyelvi vizsgát tesznek. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2012/2013. tanévben tesznek záróvizsgát.

Mindezekre figyelemmel javasoltuk a volt hallgatónak, hogy a felsőoktatási intézmény szabályzataiban tájékozódjon, tekintettel arra, hogy felsőoktatási intézmény által szervezett külön nyelvi vizsga megszervezése az intézmény hatáskörébe tartozik. (670/2017/OJBIT)

A hallgatók egy része szociális vagy egyéni helyzetére hivatkozással, illetve életkorára tekintettel kér felmentést az oklevél kiállítása érdekében az idegennyelvi követelmények teljesítése alól. Minden esetben felhívtuk a beadványozók figyelmét, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki a nyelvvizsga alóli mentesítés ügyében döntést hozni. A nyelvvizsgatételi kötelezettség alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet a felsőoktatási intézménytől, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő. (330/2017/OJBIT, 206/2017/OJBIT, 159/2017/OJBIT, 150/2017/OJBIT, 106/2017/OJBIT)

Az életkorukra figyelemmel korábban a negyvenedik életévükben tanulmányaikat megkezdő hallgatók mentesülhettek az idegennyelvi követelmények alól oklevelük kiállítása érdekében. Ezen szabályt azonban – tíz éves felkészülési időt biztosítva – a jogszabály azoknál engedte utoljára alkalmazni, akik a 2015/2016. tanévben tettek záróvizsgát.

Több beadványozó azzal kapcsolatban kereste meg hivatalunkat, hogy mentesülhet-e a nyelvvizsga követelménye alól életkorára tekintettel.

Tájékoztatottuk a hozzánk forduló (volt) hallgatókat, hogy az idegennyelvi követelmény alóli mentesítéssel kapcsolatban jelenleg az Nftv. 107. § (1) bekezdése rendelkezik, amely szerint, ha az oklevél, illetve bizonyítvány megszerzésének az előfeltétele az általános nyelvvizsga megléte, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók, akik tanulmányaik első évfolyamon történő megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

A rendelkezéshez tartozó indoklás szerint a felsőfokú tanulmányok mellett a munkakörök betöltéséhez egyre inkább szükséges a nyelvvizsga-követelmények teljesítése, így a nyelvigényes szakmai vizsgát feltételező képzéseknél a szakképzettség minőségének emelése érdekében nem lehet eltérni a nyelvvizsga követelményeinek teljesítésétől.

A korábbi, a 2005. évi felsőoktatási törvény már a hatályba lépésekor, vagyis 2006. március 1-jén tartalmazta a fenti rendelkezéssel azonos tartalmú 150. § (1) bekezdését. Már ezen rendelkezés tartalmazta azt a kikötést, amely szerint a fenti mentesítés kizárólag azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

Mindezekre figyelemmel az életkor miatt adható nyelvvizsgamentesség kivezetésére tíz éves felkészülési időt biztosított a jogszabály.

Fentiek szerint felhívtuk a beadványozók figyelmét, hogy méltányosság gyakorlására nincs lehetőség az idegennyelvi követelmények alóli mentesítés tekintetében. (120/2017/OJBIT, 131/2017/OJBIT, 175/2017/OJBIT, 188/2017/OJBIT, 408/2017/OJBIT)

Az életkorra tekintettel a nyelvvizsga-kötelezettség alól mentesítő rendelkezés akkor alkalmazható a több részből álló záróvizsga esetén, amennyiben a hallgató minden záróvizsgarészt sikeresen teljesített. (518/2017/OJBIT, 264/2017/OJBIT)

Évről évre a hallgatói kérelmek egy jelentős hányada a fogyatékkal élő hallgatók csoportjából érkezik. Többségében arról kérnek tájékoztatást, hogy a tanulmányaik során milyen formában jogosultak az őket megillető mentességekre és kedvezményekre.

Egy műszaki menedzser szakos hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását, hogy diszgráfias hallgatóként milyen jogok illetik meg. Szerinte a felsőoktatási intézmény részéről nem kapta meg azokat a kedvezményeket, amelyeket fogyatékoságára tekintettel a korábban kiállított szakvélemények alapján indokolt lett volna.

Kérdésével kapcsolatban általánosságban tájékoztattuk a részére biztosítható mentességek és kedvezmények köréről, illetve kifejezetten a diszgráfias hallgatók részére a végrehajtási rendelet alapján adható kedvezményekről. Felhívtuk a figyelmét arra, hogy alapvető tanulmányi követelmény alól a

felsőoktatási intézmény nem adhat mentességet. Informáltuk továbbá az igazolás rendjéről is. Javasoltuk továbbá, hogy az általa előadottakkal kapcsolatban keresse fel a felsőoktatási intézménynél a fogyatékossgal élő hallgatók segítségét irányító koordinátort. (9/2017/OJBIT)

Egy másik hallgató felsőoktatásban kívánta igénybe venni a korábbi értékelés és minősítés alóli mentesítéseit.

A fogyatékossgal élő hallgatónak adható mentesítés és igazolás rendjének szabályain túl tájékoztattuk a hallgatót a végrehajtási rendelet által meghatározott fogyatékossgal élő hallgatói csoportokról. A végrehajtási rendelet 62. § (2)-(7) bekezdései határozzák meg, hogy mely hallgatók esetében alkalmazhatóak kedvezmények és mentesítések.

A köznevelésben kapott mentesítésére figyelemmel tájékoztattuk továbbá arról, hogy a köznevelési törvény megkülönbözteti egymástól a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, illetve a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló fogalmát. A köznevelési törvény 4. §-ában található értelmező rendelkezések 25. pontja alapján sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Ugyanezen § 3. pontja szerint beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ennek okán a tanulási zavar (mint a sajátos nevelési igény egy meghatározott kategóriája) és a tanulási nehézség (mint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézség egy meghatározott kategóriája) szintén elkülönül egymástól. Tekintettel arra, hogy az Nftv.-ben meghatározott fogyatékossgal a köznevelési törvényben meghatározott sajátos nevelési igénynek felel meg, a köznevelési törvényben meghatározott tanulási nehézség nem minősül fogyatékossgal, így arra tekintettel értékelés és minősítés alóli mentesítés nem adható a felsőoktatásban. (746/2017/OJBIT)

A fogyatékossgal élő hallgatókra vonatkozóan a jogszabály lehetőséget biztosít kedvezmények és mentességek igénybevételére. Ilyen mentesség lehet a képzési és kimeneti követelményekben foglalt idegennyelvi követelmények alóli felmentés. Ennek feltételeit és igazolási rendjét a jogszabályok az alábbiak szerint tartalmazzák.

Idén is több panasz érkezett a már végzett hallgatók állapotára figyelemmel kezdeményezhető nyelvvizsgamentességekkel kapcsolatban.

A felsőoktatás keretszabályait jelenleg a minden felsőoktatási intézményre vonatkozó Nftv. szabályozza, ami 2012. január 1-jén lépett hatályba, és generálisan a 2012 szeptemberében tanulmányaikat megkezdőkre alkalmazandó.

Az Nftv. 49. § (8) bekezdése alapján a fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgalhoz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz,

hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Fontos azonban kiemelni, hogy az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

A Kormány a fogyatékossgal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a végrehajtási rendelet 62-64. §-aiban határozza meg, amely rendelkezések 2015. április 17. napján léptek hatályba. E rendelet 62. § (1) bekezdése szerint a fogyatékossgal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve – figyelemmel az Nftv. 49. § (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekintenie a (2)-(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékossgot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.

A végrehajtási rendelet 62. § (2)-(7) bekezdései rendelkeznek a fogyatékossgal élő hallgató részére adható kedvezményekről.

Lényeges kiemelni a végrehajtási rendelet 62. § (12) bekezdését is, amely szerint a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alóli mentesítés megilleti azt a fogyatékossgal élő volt hallgatót, aki záróvizsgát tett és hallgatói jogviszonya megszűnt, de a szakképzettség megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga kötelezettségét nem teljesítette.

Az igazolás rendjére vonatkozó szabályokat a rendelet 63. § (1)-(3) bekezdése tartalmazza, amely szerint a fogyatékossgal élő hallgató fogyatékossgának típusát és mértékét, annak végleges vagy időszakos voltát a (2) vagy a (3) bekezdésben meghatározott szakvéleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, és erre tekintettel a tanulmányai, illetve az érettségi vizsga során kedvezményben részesült, a fogyatékossg, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények, illetve azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei (valamint jogelődjeik közül a tanulási képességvizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok, és az országos szakértői és rehabilitációs bizottságok) által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, illetve fogyatékossgra, sajátos nevelési igényre tekintettel a tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben nem részesült, a fogyatékossg a rehabilitációs szakértői szerv, illetve annak jogelődei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ezen szakértői szervekre vonatkozó információk, elérhetőségek megtalálhatók az egyes kormányhivatalok honlapján (www.kormanyhivatal.hu), a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Főosztály cím alatt.

E rendelkezések alapján a hallgatót tehát megilleti az a jog, hogy a fogyatékossg szakértői igazolása után kérelmezze a felsőoktatási intézménytől egyes követelmények alóli felmentését. A szakértői igazolás kiállítására azonban kizárólag a jogszabályban rögzített szerv jogosult, más szakemberek és szervek véleményei a mentesítési kérelem elbírálása során nem vehetőek figyelembe. Azt azonban, hogy a megfelelő szakvélemény benyújtását követően részben vagy egészben mentesíti-e a hallgatót az

egyres kötelezettségek alól, a felsőoktatási intézmény dönti el a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján. (88/2017/OJBIT, 382/2017/OJBIT)

A volt hallgató diszgráfiájára tekintettel kívánt mentesítést kapni a nyelvvizsga-kötelezettség alól, amelyet 2016 októberében állapított meg a szakértői bizottság. A szakértői véleményt beadta a felsőoktatási intézményhez, ahol államvizsgázott. A felsőoktatási intézményhez beadott kérelmére, melyhez csatolta a szakértői vélemény eredeti példányát, válaszul kapta, hogy az intézmény engedélyezi az írásbeli nyelvvizsga alóli mentességet, de a vizsga szóbeli részének enyhítéséről nem kapott írásban tájékoztatást. Hosszas telefonos érdeklődés után tudta meg, hogy nem engedélyezik a szóbeli rész szintcsökkentését.

Mindezekre figyelemmel a panaszos írásban a felsőoktatási intézmény hallgatói jogorvoslati bizottságához fordult, választ kérve arra, hogy miért nem fogadták el a szakvéleményben feltüntetett szóbeli nyelvvizsga könnyítését. Erre válaszul azt kapta, hogy kérelmezze a szakértői vélemény pontosítását. Ezt a szakértői bizottság felé megtette, de választ nem kapott, így az intézmény az oklevelet nem állította ki a részére.

A fenti szakvéleményben a bizottság véleménye az volt, hogy a kérelmező fogyatékosága oly mértékben áll fenn, mely alapján a végrehajtási rendelet 62. § szerinti kedvezményre/mentességre jogosult. Megjegyzésben hozzáfűzték, hogy javasolt az írásbeli nyelvvizsga-kötelezettség alóli teljes felmentés megadása, valamint a szóbeli nyelvvizsga alapfokon való teljesítése.

A felsőoktatási intézmény kifogása a szakvéleménnyel kapcsolatban az volt, hogy hiányosan lett kiállítva, tekintettel arra, hogy nem jelölték, hogy kedvezményre vagy mentességre jogosult a kérelmező. A tartalmi összeütközések miatt szükséges volt a szakértői vélemény pontosítása.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk. Ennek során megkerestük az illetékes kormányhivatal rehabilitációs ellátási és szakértői főosztályát (a továbbiakban: kormányhivatal), valamint a panasszal érintett egyetem rektorát.

Azzal kapcsolatban kértük a kormányhivatal állásfoglalását, hogy amennyiben a felsőoktatási intézménynek nehézséget okoz a nyelvvizsgamentesség eldöntésének kérdése, milyen módon kerülhet sor a szakvélemény pontosítására. A kormányhivatal válaszában az alábbiakról tájékoztatott. A volt hallgató ügyiratát a kormányhivatal felülvizsgálta, melynek eredményeként megállapítást nyert, hogy nevezett részére a kiadott szakértői véleményezésre irat alapján került sor hivatalukban. Tekintettel arra, hogy a felsőoktatásban résztvevők kedvezményének igénylése jogcímen a kérelem előterjesztésekor az érintett csatolta a Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Kutatóközpont Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet által pszichológiai vizsgálat eredményét.

A panaszos által benyújtott MTA említett intézeti szakvélemény diagnózis rovatában diszgráfiát (BNO; F81.1) állapítottak meg, javaslati részben az alábbiak szerepelnek: „Javasolt az írásbeli nyelvvizsga-kötelezettség alóli teljes felmentés megadása, valamint a szóbeli nyelvvizsga alapfokon való teljesítése. További tanulmányok során javasolt többletidő kihasználásának engedélyezése; írásbeli számonkérések szóbelivel való kiegészítése vagy kiváltása; segédeszközök használata (számológép, számítógépes szövegszerkesztő, diktafon); valamint hangzó szöveg alapú teljesítménymérés során felolvasás engedélyezése igény esetén.”

Fentiek alapján a kormányhivatal a szakvélemény elkészítéskor az MTA említett intézete által kiállított szakvéleményben foglaltakat vette alapul. Az I. fokú szakvélemény egyaránt tartalmazta, hogy javasolt az írásbeli nyelvvizsga-kötelezettség alóli teljes felmentés megadása, valamint a szóbeli nyelvvizsga

alapfokon való teljesítése. A szakvélemény tehát egyértelműen mentességet tartalmazott az írásbeli nyelvvizsga-kötelezettség vonatkozásában, a szóbeli nyelvvizsga esetében pedig kedvezményt rögzített. A kormányhivatal álláspontja szerint mind a panaszos által benyújtott, mind az általuk kiadott szakvélemény a jogszabályban leírtaknak mindenben megfelel. A végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés a) pont ad) alpontja értelmében a pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények a diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgatónál: mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól.

A kérelem beérkezése időpontjában hatályos szabályozás a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról szóló 74/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 9. § (3) bekezdése alapján a felsőoktatásban részt vevő hallgatók diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia fogyatékoságának megállapítására irányuló eljárásban rehabilitációs szakértői szervként Budapest Főváros Kormányhivatala jár el, országos hatáskörben. A felsőoktatásban részt vevő hallgatók fogyatékoságáról szakvélemény kerül kiállításra. A szakvélemény ellen fellebbezési lehetőség nincs.

Az ügyben feltett kérdéseinkkel kapcsolatban a rektor a következőkről tájékoztatott. Jelen ügyben a hallgatói jogorvoslati bizottság határozatával a felülvizsgálati kérelem alapján folytatott felülvizsgálati eljárást felfüggesztette, és felhívta a hallgatót, hogy kérelmezze és csatolja a szakértői vélemény pontosítását.

A végrehajtási rendelet 62. § (10) bekezdése szerint indokolt esetben a hallgató kérelmére, a szakvélemény alapján a felsőoktatási intézmény a (2)-(7) bekezdésben szabályozott kedvezményektől eltérő, további vagy más kedvezményt is biztosíthat a hallgató részére. Mindez a rektor tájékoztatása szerint biztosítja intézményük számára is, hogy az egykori hallgató részére egyéb kedvezményt nyújtson.

Levele szerint azonban tekintettel arra, hogy a szakértői bizottság I. fokú szakvéleménye nem állapított meg diszlexiát, az ügyben illetékes hallgatói jogorvoslati bizottság, szakértői véleménnyel történő megalapozottsága hiányában a volt hallgató szóbeli nyelvvizsga alapfokon való teljesítése iránti kérelmét nem látja igazoltnak.

Összefoglalva a fentieket az ügyben az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki. Az egyetem a másodfokú felfüggesztő határozatában a mentesség, valamint a kedvezmény fogalom megjelölésével kapcsolatos kifogásait fogalmazta meg. Ezzel kapcsolatban a szakértői bizottság szakértői véleménye valóban nem jelöli meg pontosan azt a jogszabályhelyet, amely alapján javasolta a nyelvvizsgamentesség megadását, így nem jelöli meg a pontos alpontot, általánosságban hivatkozik a végrehajtási rendelet 62. §-ra. A szakértői bizottság javaslata – „Javasolt az írásbeli nyelvvizsga-kötelezettség alóli teljes felmentés megadása, valamint a szóbeli nyelvvizsga alapfokon való teljesítése.” – azonban kizárólag mentesítésként értelmezhető. A végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés a) pont ad) alpontja szerint diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgatónak adható mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A szakvéleményből az olvasható ki a szóbeli nyelvvizsgára vonatkozóan, hogy a hallgatótól állapotára figyelemmel az alapfokon való teljesítés várható el, így a hallgatót mentesítik a nyelvvizsga középfokon való teljesítése alól. Más tartalommal nem értelmezhető a Szakértői Bizottság ezen javaslata.

A végrehajtási rendelet 62. § (10) bekezdésre vonatkozóan két dolgot fontos kihangsúlyozni. Egyrészt a hallgató kérelmére lehet a fentiekől eltérő mentességről, illetve kedvezményről határozni. A panaszos nem élt olyan kéréssel, hogy eltérő mentességet szeretne, pontosan a 62. § (6) a) pont ad) alpont szerint kívánta a nyelvvizsga alóli mentességet igénybe venni. A másik fontos kritérium, hogy a felsőoktatási

intézmény kizárólag a szakvélemény alapján adhat a fentiekől eltérő vagy más kedvezményt, tehát nem rendelkezik autonómiával a más kedvezményeket érintően, illetve fenti kedvezmények biztosításával összefüggésben önálló döntéssel, kizárólag a szakvéleményben foglaltakra tekintettel határozhat.

Lényeges kihangsúlyozni azt is, hogy a végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés a) pontja nem választja szét, hogy melyik kedvezményt lehet kizárólag a diszgráfiával rendelkező hallgatónak adni, a jogszabály együtt kezeli e kedvezményi körben a diszlexiát a diszgráfiával, így mindkettő esetében egyaránt adható mentesítés a szóbeli és az írásbeli nyelvvizsga alól.

Az Nftv. 49. § (8) bekezdése, továbbá a végrehajtási rendelet 62. § (1) bekezdése a mentességek, illetve kedvezmények megadásával összefüggésben rendkívül szűk körben biztosít mérlegelést a felsőoktatási intézmény részére. Az egyetem kizárólag abban az esetben utasíthatja el a nyelvvizsgamentesség megadását, amennyiben az az alapvető tanulmányi követelmények alóli mentesítést eredményezné.

A felsőoktatási intézmény kifogása az alapvető tanulmányi követelmények vonatkozásában egyrészt azért nem merülhet fel, mert az írásbeli rész alól már korábban mentesítette a hallgatót. Másrészt a főiskolai szintű művelődésszervező szak esetén a képzési és kimeneti követelmények hallgatóra irányadó szabályai kizárólag a záróvizsgára bocsátással kapcsolatban követelik meg az idegennyelvi-követelményeket. A becsatolt dokumentumok szerint a panaszos 2002-ben kezdte meg tanulmányait. Erre figyelemmel a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok képesítési követelményeiről szóló 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelet 2002. május 23. – 2003. október 28. közötti időállapotban hatályos rendelkezéseit megvizsgáltuk és megállapítottuk, hogy az alapvető tanulmányi követelményekkel összefüggésben nem írnak elő idegennyelvi-követelményeket.

Megállapítottuk továbbá, hogy a hallgató kérelmével kapcsolatban aggályos a hallgatói jogorvoslati bizottság által hozott másodfokú döntés, amely a felfüggesztésről döntött, és amely a szakértői vélemény pontosítását jelölte meg ennek követelményeként. Egy esetleges elutasító döntés ugyanis lehetővé tette volna a hallgató számára, hogy a rendes jogorvoslati eljárás keretében megtámadja azt, és kérje a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát. Ezzel kapcsolatban a felsőoktatási intézmény nem biztosította a hallgató Alaptörvényben is garantált jogorvoslathoz való jogát.

Mindezekre tekintettel a fenti eljárással az egyetem szűkíti a fogyatékossgal élő hallgatók esélyegyenlőséggel kapcsolatos jogát a szakértői bizottság szakvéleményével szemben, mert az alapvető tanulmányi követelmények képzési és kimeneti követelményekben való vizsgálatán túl is mérlegelési lehetőséget tart fent magának a felsőoktatási intézmény a mentesítés, illetve a kedvezmény biztosítása során.

A fentiekre tekintettel, azzal a kezdeményezéssel fordultunk az intézmény vezetője felé: tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az általa vezetett felsőoktatási intézménynél a jövőben a fogyatékossgal élő hallgatók esélyegyenlőségi jogainak garantálására a jogszabályokban foglaltak szerint kerüljön sor.

Javasoltuk továbbá, hogy a felsőoktatási intézmény vizsgálja felül a volt hallgatóra vonatkozó hallgatói jogorvoslati bizottság által hozott másodfokú döntést a nyelvvizsga-mentességgel kapcsolatban, és ezáltal az oklevél kiállítása vonatkozásában.

Az intézmény a kezdeményezésünket elfogadta, az elsőfokú határozatát megváltoztatta, és a hallgató számára az írásbeli nyelvvizsga-kötelezettség alóli teljes felmentésen túl engedélyezte a szóbeli nyelvvizsga alapfokon való teljesítését. (440/2017/OJBIT, 434/2017/OJBIT, 545/2017/OJBIT), 172/2017/OJBIT, 636/2017/OJBIT)

A HALLGATÓK ÁLTAL FIZETENDŐ DÍJAK, TÉRÍTÉSEK ÉS A RÉSZÜKRE NYÚJTHATÓ TÁMOGATÁSOK

A tanulmányok finanszírozásának tekintetében mindig az a kiinduló kérdés, hogy a hallgató állami ösztöndíjas (államilag támogatott), állami részösztöndíjas, vagy önköltséges (költségtérítéses) képzésben vesz-e részt. Az idei évben is számos hallgató fordult hozzánk e kérdéskörrel kapcsolatban. (346/2017/OJBIT, 546/2017/OJBIT, 560/2017/OJBIT, 561/2017/OJBIT, 169/2017/OJBIT)

Alapképzésben a képzési idő legalább hat, legfeljebb nyolc félév, míg mesterképzésben a képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév. Alapesetben a támogatási idő tizenkét félév, így tehát a maximális alapképzési és mesterképzési képzési időt figyelembe véve tudja teljesíteni a hallgató a tanulmányait magyar állami ösztöndíjjal támogatott formában. (10/2017/OJBIT, 672/2017/OJBIT, 620/2017/OJBIT)

Egy panaszos az építészmérnök alapképzési és mesterképzési szakok képzési idejének megváltozásával kapcsolatban fordult hivatalunkhoz. Azt kifogásolta, hogy a megnövekedett – összesen 12 félév – képzési időre tekintettel nem áll rendelkezésre eggyel több magyar állami ösztöndíjjal támogatott félév az esetleges késedelmesen teljesített tanulmányokra, így az állam nem finanszírozza a „csúsztást”. Három évfolyam esetében (2013-2016 között tanulmányaikat megkezdők) a képzési idő tizenkét félév, míg minden más évfolyamnak tizenegy félév.

Tájékoztatottuk a panaszoszt, hogy a képzési idővel kapcsolatban az Nftv. 15. § (3) és (4) bekezdéseinek utolsó mondatai a következőképpen rendelkeznek: alapképzésben a képzési idő legalább hat, legfeljebb nyolc félév; mesterképzésben a képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév. A támogatási időről az Nftv. 47. § (1) bekezdése rendelkezik, eszerint egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben. Az Nftv. 39. § (3) bekezdése szerint a hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A mesterképzésbe történő felvétel esetén tehát új hallgatói jogviszony létesül, amelynek képzési és kimeneti követelményeire, és így annak képzési idejére a hatályos jogszabályok lesznek irányadóak.

A hallgató mindezekkel összefüggésben korábban az Emberi Erőforrások Minisztériuma Oktatásért Felelős Államtitkárságához fordult, ahonnan tájékoztatást kapott a jogszabályi rendelkezésekről, valamint arról, hogy a képzések átalakulása esetén is csak az vehető figyelembe, hogy a képzési és kimeneti követelmények szerinti képzési időre elegendő legyen a tizenkét félév.

Az Államtitkárság válaszában indokolását elfogadtuk. Álláspontunk szerint a panaszos által előadottak jogsérelmet nem, azonban érdeksérelmet okoznak. (157/2017/OJBIT)

Minden hallgatónak joga van magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre jelentkezni, a rendelkezésre álló támogatási időt felhasználni. Jelentkezni azonban csak a meghirdetett képzések esetében van lehetőség. Amennyiben valamely szak nem indul, vagy nem indul magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzési formában, akkor a hallgató másik képzésben tud élni ezen jogával.

A panaszos hat féléven keresztül folytatott tanulmányokat államilag támogatott finanszírozási formában, és a további féléveit olyan szakon kívánta felhasználni, amit kizárólag költségtérítéses formában hirdettek meg.

A hallgatót tájékoztattuk, hogy a magyar állami ösztöndíj feltételeit az Nftv. határozza meg. A 47. § (1) bekezdés szerint egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben (a továbbiakban: támogatási idő). A támogatási idő legfeljebb tizennégy félév, ha a hallgató osztatlan képzésben vesz részt és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet. A 48. § (1) bekezdése szerint a hallgatót magyar állami (rész)ösztöndíjas vagy önköltséges képzési formára kell besorolni.

Az Nftv. 39. § (1) bekezdése szerint minden magyar állampolgárnak joga, hogy az e törvényben meghatározott feltételek szerint felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytasson, magyar állami ösztöndíjjal, magyar állami részösztöndíjjal támogatott [a továbbiakban együtt: magyar állami (rész)ösztöndíj] vagy önköltséges képzésben. Ugyanezen § (3) és (5) bekezdése szerint a hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A 15. § (2)-(6) bekezdésében meghatározott magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgató az e törvényben előírt sajátos feltételek teljesítésére köteles. A 15. § (2)-(6) bekezdésében meghatározott önköltség fizetése mellett folytatott képzés tekintetében hallgatói képzési szerződést kell kötni. A magyar állami ösztöndíj feltételei teljesítésének nyilvántartásáért felelős szerv által nyilvántartott személyes adatokat, az adatkezelés célját, időtartamát, továbbításának feltételeit az 5. melléklet tartalmazza. Felsőoktatási szakképzésre, alapképzésre, mesterképzésre és osztatlan képzésre történő jelentkezés esetében a felvételtől a felsőoktatási intézmény a jelentkezők teljesítménye, az adott intézményre megállapított maximális hallgatói létszám szakos hallgatói kapacitása, valamint a jelentkezők által összeállított jelentkezési sorrend figyelembevételével – a mesterképzés kivételével – országosan egységes rangsorolás alapján dönt. A rangsorolásról a felsőoktatási információs rendszer működéséért felelős szerv besorolási döntéssel gondoskodik. A jelentkezőt magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre állami felsőoktatási intézménybe, valamint – nemzetközi szerződés, a 92. § és a 94. § szerinti, a Kormány vagy a miniszter által kötött megállapodás alapján, az abban meghatározott feltételekkel – az egyházi felsőoktatási intézménybe vagy magán felsőoktatási intézménybe lehet besorolni, felvenni. A jelentkező egy felvételi eljárásban egy képzésre nyerhet felvételt.

Fontos az is, hogy a különböző szakokon rendelkezésre álló magyar állami ösztöndíjjal támogatott helyekkel kapcsolatban előzetesen tájékozódhasson a felsőoktatási intézménybe jelentkező. Az Nftv. 46. § (4) bekezdése szerint a miniszter évente – a 39. § (5) és (6) bekezdésében megállapított keretek között – határozattal állapítja meg azt, hogy mely, a felsőoktatási intézmények által folytatott szakos képzésen vehető igénybe magyar állami (rész)ösztöndíj. A képzésre a felvétel teljesítéséhez szükséges minimális felvételi követelményt (pontszámot) a Kormány rendelete, az adott szak magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésére történő éves felvétel feltételeként teljesítendő minimális felvételi követelményt (pontszámot) a miniszter határozata állapítja meg. A határozatot a miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapjában közzé kell tenni.

Mindezekre figyelemmel, amennyiben adott szakra a felvételi eljárás során kizárólag önköltséges finanszírozási formára van lehetőség jelentkezni, a besorolási, továbbá a felvételi döntés értelmében kizárólag ezen finanszírozási formában kezdheti meg a hallgató tanulmányait a választott képzésen. Felhívtuk a beadványozó figyelmét, hogy tanulmányainak finanszírozásához lehetősége van hallgatói hitelt igényelni, és megadtuk a Diákhitel Központ elérhetőségeit. (689/2017/OJBIT)

Egy panaszos a 2017. évi keresztféléves felsőoktatási felvételi eljárás során a környezetgazdálkodási agrármérnöki mesterképzési szakot kívánta elkezdni, de azt a jelentkezők számára figyelemmel a felsőoktatási intézmény magyar államilag támogatott finanszírozási formában nem indította el ebben a tanévben.

A hallgatót tájékoztattuk, hogy a felsőoktatási intézmények felvételi eljárásaira vonatkozó jogszabályok – az Nftv. és a felvételi rendelet – nem tartalmaznak olyan rendelkezést, hogy a felsőoktatási intézményeknek minden körülmények között meg kellene indítani az előre meghirdetett összes képzést. A 2017. évi keresztfélévre vonatkozó Felsőoktatási felvételi tájékoztató kiemelt tájékoztatásként közli – a ponthatár-megállapítás, a besorolási- és a felvételi döntésről szóló 1.7.4. pontban –, hogy bizonyos okok miatt (például megfelelően felkészült jelentkező hiányában vagy az oktatáshoz szükséges, a felvétel alapvető feltételeit teljesítő minimális létszámnál kevesebb jelentkező esetén) előfordulhat, hogy egyes jelentkezési helyeken a meghirdetés ellenére sem indul évfolyam. Az érintett felsőoktatási intézmény a 2016/2017. tanév tavaszi félévében induló környezetgazdálkodási agrármérnöki mesterképzési szak esetében a magyar államilag támogatott finanszírozási formára vonatkozó kapacitást $5 < 25$ főben jelölte meg.

Mindezzel a felvételizők a jelentkezés idején tisztában lehetnek, és ennek tudatában döntenek a jelentkezésről. Megértjük a panaszos álláspontját, a jelentkező által leírt helyzet érdeksérelmet okozhat, azonban a hatályos jogszabályi környezet alapján ezzel kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudunk kimutatni. (173/2017/OJBIT)

Az Nftv. 81. § (1) bekezdése tételesen meghatározza, hogy mely szolgáltatásokat fedezi magyar állami (rész)ösztöndíj, illetve az önköltség összege. Ilyen tétel – többek között – a tantárgyak első alkalommal történő felvétele, a vizsgák és azok egy alkalommal történő megismétlése, a záróvizsga letétele, és a felsőoktatási intézmény létesítményeinek, eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatásokhoz kapcsolódóan.

Bizonyos szolgáltatásokért ezen felül térítési díjat követelhet a felsőoktatási intézmény mindkét finanszírozási formában részt vevő hallgatóktól. A térítési díj összegét azonban a hallgatók érdekének védelmében maximálja a jogszabály. A fizetési kötelezettség mértéke esetenként nem haladhatja meg teljes munkaidőre megállapított kötelező legkisebb minimálbér öt százalékát. (110/2017/OJBIT, 113/2017/OJBIT)

A tanulmányok alatt a lakhatás lényeges kérdés azon hallgatók esetében, akik nem a lakhelyük szerinti felsőoktatási intézményben folytatnak tanulmányokat. Ezen hallgatók esetében éppen ezért rendkívül fontos, hogy a kollégiumi díj megfizetésére vonatkozó szabályokkal tisztában legyenek.

Beadványában egy szülő azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy egy egyetemen szeptemberben tanulmányait megkezdő gyermeke az önköltség fizetése mellett magasabb áron veheti igénybe a kollégiumi szolgáltatásokat, mint a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatók.

Tájékoztatottuk a panaszost, hogy a kérdéskörrel kapcsolatban a jogszabály differenciál aszerint, hogy milyen támogatási formában folytat tanulmányokat a hallgató. Releváns ugyanis, hogy mely hallgató után igényelhet a felsőoktatási intézmény hallgatói juttatásokat. Az Nftv. 84. § (2) bekezdés a) pontja szerint az állami támogatás célja a hallgatói juttatások biztosítása. A 85/A. § (1) bekezdés d) pontja alapján ezen hallgatói juttatások éves összegét a kollégiumi-diákotthoni elhelyezés normatívája alapján kell megállapítani. A hallgatói juttatásokhoz nyújtott támogatást az államilag támogatott képzésben részt vevő, valamint a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott – a hallgatói juttatásokra való jogosultság szempontjából figyelembe vehető – hallgatók létszáma alapján kell megállapítani. Az Nftv. ezen juttatás pontos összegét is meghatározza a 114/D. § (1) bekezdés d) pontjában, eszerint a kollégiumi-diákotthoni elhelyezés normatívája 116 500 Ft/év. A felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló térítési és juttatási rendelet 23. § (1) bekezdése szerint az intézmény térítési és juttatási szabályzatában meghatározott kollégiumi díj havi összege az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgatók és az államilag támogatott doktori képzésben részt vevő hallgatók esetében hallgatónként nem lehet magasabb, mint a kollégiumi normatíva éves összegének

- a) az I. kategóriába sorolt férőhely esetén 8%-a;
- b) a II. kategóriába sorolt férőhely esetén 10%-a;
- c) a III. kategóriába sorolt férőhely esetén 12%-a;
- d) a IV. kategóriába sorolt férőhely esetén 15%-a.

Mindezek alapján a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatók esetén maximálhatja a fizetendő kollégiumi díj összegét, továbbá ugyanezen alanyi kör jogosult hallgatói juttatásként a kollégiumi-diákotthoni elhelyezés normatíváját igénybe venni a felsőoktatási intézmény által.

Felhívtuk azonban a figyelmet, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. A térítési és juttatási rendelet 4. § (2) és (4) bekezdései szerint a hallgató szociális alapon – az intézmény térítési és juttatási szabályzatában meghatározottak szerint – az alábbi fizetési kötelezettségek esetén részesülhet részletfizetési kedvezményben vagy engedélyezhető részére a fizetési kötelezettség halasztása: a térítési díj és a kollégiumi díj. A kollégiumi díj befizetésének kötelezettsége alól szociális helyzete miatt mentesülhet az a hallgató, aki hátrányos helyzetű, aki árva, aki családfenntartó, vagy akinek gyámsága nagykorúsága miatt szűnt meg. Az intézmény a kollégiumi munkát végző hallgató számára a kollégiumi díjból kedvezményt, mentességet biztosíthat a térítési és juttatási szabályzatában meghatározottak szerint. A panaszost tájékoztattuk hivatalunk hatásköri szabályairól, így többek között a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről. (528/2017/OJBIT)

Az idei évben jelzés érkezett azzal kapcsolatban, hogy határon túli magyar hallgatóknak, akik Magyarországon folytatják tanulmányaikat, magyarországi lakhely hiánya miatt akadályozott bizonyos ellátásokhoz való hozzáférésük.

Egy panaszos jelzéssel élt egy magyar-román kettős állampolgárságú hallgató egészségügyi ellátásával kapcsolatban. Tájékoztatása szerint a magyar állami ösztöndíjjal rendelkező, nappali munkarendben tanulmányokat folytató hallgatótól többször megtagadták a TAJ kártya kibocsátását arra hivatkozással, hogy Magyarországon nem rendelkezik állandó bejelentett lakcímmel.

A Magyarországon tanulmányokat folytató szomszédos államokban élő magyar tanulók és hallgatók egészségügyi ellátásával kapcsolatos korábbi jelzésre figyelemmel az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egészségügyért Felelős Államtitkárságához fordultunk. Az Államtitkárság válasza alapján az alábbi tájékoztatást adtuk a kérdésben.

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tjb.) 16. § (1) bekezdés i) pontja szerint Magyarországon egészségügyi szolgáltatásra jogosult a köznevelési törvény hatálya alá tartozó nappali rendszerű iskolai oktatás keretében vagy nappali oktatás munkarendje szerinti köznevelési intézményben, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató nagykorú magyar állampolgár, menekült, oltalmazott, valamint az a külföldi állampolgár, aki nemzetközi szerződés vagy az oktatásért felelős miniszter által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll, továbbá az a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alá tartozó személy, aki a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében államilag támogatott, vagy magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzési formában hallgatói jogviszonyban áll.

A Tjb. 16. § (3) bekezdése szerint a fenti i) pontban meghatározott ösztöndíjas és a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alatt álló, nappali rendszerű oktatás keretében államilag támogatott vagy magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzési formában résztvevő hallgató kivételével – az egészségügyi szolgáltatásra jogosultság további feltétele, hogy az érintett személy belföldinek minősüljön. E rendelkezés alapján tehát a Magyarországon tanulmányokat folytató hallgatóknak nem szükséges a Tbj. szerinti belföldi státusszal rendelkezniük, azaz nem szükséges állandó lakcímet létesíteniük az egészségügyi szolgáltatások igénybevételéhez.

A Tjb. 16/A. §-a rendelkezik ezen alanyi kör egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságának időtartamáról. Eszerint a 16. § (1) bekezdésének i) pontjában említett tanuló és hallgató a tanulói jogviszony, illetőleg a hallgatói jogviszony kezdetétől a diákigazolványra való jogosultság megszűnéséig jogosult egészségügyi szolgáltatásra, ideértve a tanulói, hallgatói jogviszony szünetelésének időtartamát is.

A Tjb. 44/A. § (3) bekezdés e) pontja szerint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság kezdetére és megszűnésére vonatkozó bejelentést a 16. § (1) bekezdésének i) pontjában említett tanulók és hallgatók esetén a közoktatási információs rendszer, illetve a felsőoktatási információs rendszer működtetője, a jogosultság kezdetét és megszűnését követő 10 napon belül köteles teljesíteni az egészségbiztosítási szervnek.

A beadványában előadottak szerint a hallgató jogosult lehet az egészségügyi szolgáltatásra. Mindezekre figyelemmel javasoltuk, hogy az említett hallgató ezen állásfoglalás bemutatásával ismételten kérje a

TAJ kártyájának kibocsátását. Kértük továbbá, hogy amennyiben az érintett sikertelenül jár, abban az esetben haladéktalanul keresse meg hivatalunkat. (273/2017/OJBIT)